Provincie
Noord-Holland

Programma Natuurnetwerk 2027

PROGRAM

INHOUD

3 **Samenvatting**

4 **1. Inleiding en doel van het programma**
4 1.1 Inleiding
5 1.2 Doel van het Programma Natuurnetwerk
5 1.3 Opgave NNN

6 **2. Visie en Beleidskaders**
6 2.1 Inleiding
7 2.2 Wettelijk kader
7 2.3 Beleidskader
7 2.4 Strategie
8 2.5 Uitvoering

9 **3. Programmering NNN-realisatie**
9 3.1 Hoe programmeren we?
10 3.2 Samenhang activiteiten realisatie NNN
11 3.3 Projecten en fases

15 **4. Meerjarenprogrammering NNN**
15 4.1 Programmering Focusgebieden
26 4.2 Programmering buiten focusgebieden
35 4.3 Natuurverbindingen
39 4.4 Subsidieregelingen
39 4.5 Andere lopende programma's, processen en verplichtingen
42 4.6 Gerealiseerde projecten
43 4.7 Geschrapte projecten

46 **5. Financiën**
46 5.1 Overzicht lasten
49 5.2 Overzicht dekking
50 5.3 Financiële doorkijk

51 **Bijlage begrippenlijst**

Bijlage Landelijke Voortgangsrapportage Natuur (VRN) 2025

SAMENVATTING

Programma Natuurnetwerk 2027: van stilstand naar uitvoering

De realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in beweging. Provincie Noord-Holland werkt aan sterke, verbonden natuur die biodiversiteit vergroot, kwetsbare natuur herstelt en ruimte helpt creëren voor maatschappelijke ontwikkelingen. Er is in 2025 122 hectare gerealiseerd. We verwachten de realisatie de komende jaren te kunnen versnellen door de extra middelen die ter beschikking zijn gesteld, een meer projectmatige aanpak en prioritering.

Focus op wat nu nodig is

- De resterende opgave is groot. Het gaat om 4.259 hectare. Daarvan ligt 1.640 hectare in prioritaire focusgebieden en 2.619 hectare daarbuiten.
- De provincie kiest voor een gerichte, projectmatige aanpak. Ook het vernieuwde PNN is qua vorm en opzet aangepast en geïnspireerd door het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur (iMPI). We werken van initiatief en verkenning, via planvorming, naar uitvoering en beheer. Realisatie gebeurt zoveel mogelijk samen met grondeigenaren en op vrijwillige basis.
- De aanpak werkt langs drie sporen: lopende projecten uitvoeren, provinciale regie nemen in vijf gebieden met budget en kansen buiten die gebieden mogelijk maken.

Middelen maken versnelling mogelijk

- Met € 200 miljoen extra voor NNN-realisatie ontstaat perspectief in vijf gebieden. Het geld biedt partners en inwoners meer zekerheid en helpt de uitvoering weer op gang.
- Daarnaast is € 40 miljoen beschikbaar als kansenbudget. Daarmee ondersteunt de provincie initiatieven buiten de prioritaire gebieden en bouwt zij capaciteit op voor de uitvoering.
- De financiële doorkijk laat zien dat de Reserve Groen in 2030 naar verwachting onvoldoende middelen bevat. Daarom dient uiterlijk in 2028 aanvullend budget geregeld te worden om de uitvoering volgens planning voort te kunnen zetten.

Waar gebeurt het?

- In de Oostelijke Vechtplassen, Westzaan, Oostzanerveld, Weidse Polders en Zuid-Kennemerland is budget toegekend. Hier werkt de provincie met een concrete programmering en gebiedsgerichte uitvoering.
- In de Oostelijke Vechtplassen is onder meer € 62,5 miljoen voorzien voor voorbereiding, verwerving, schadeloosstelling en inrichting van de resterende NNN-opgave in deel I.
- Voor Westzaan is € 41,4 miljoen beschikbaar. In 2027 start het opstellen van een inrichtings- en beheerplan en vinden gesprekken met grondeigenaren plaats.
- In Oostzanerveld realiseert de provincie in de eerste fase 144 hectare NNN. Het gebied bevindt zich in de studiefase; in 2027 start het opstellen van een inrichtings- en beheerplan. Voor dit gebied is € 23,8 miljoen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de NNN-opgave.
- In de Weidse Polders resteert een NNN-opgave van 86 hectare. Het gebiedsproces start in 2027 met de planfase; voor de realisatie is € 15,7 miljoen beschikbaar.
- Zuid-Kennemerland rondt in 2026 de studiefase af. In 2027 starten verschillende projecten voor de realisatie van circa 223 hectare NNN; hiervoor is € 42 miljoen beschikbaar.
- Ook buiten deze gebieden blijven kansen meetellen. Het NNN-kansenloket biedt grondeigenaren ondersteuning met financiering, advies en begeleiding voor natuurrealisatie.

Samenwerken en verbinden

- Een NNN-versnellingsteam gaat actief in gesprek met agrariërs die NNN-gronden bezitten of pachten. De inzet is gericht op haalbare afspraken en langdurige samenwerking.
- Natuurverbindingen, zoals faunapassages, oevers en stapstenen, zijn onmisbaar om natuurgebieden echt als netwerk te laten functioneren. Voor natuurverbindingen is in de programmering een budget van € 29,3 miljoen opgenomen voor 2026–2032.

Kortom: Noord-Holland heeft gekozen voor focus, middelen en uitvoering. De opgave is groot, maar met duidelijke prioriteiten, een stabiele meerjarenprogrammering en samenwerking in de gebieden ligt er een stevige basis om het natuurnetwerk stap voor stap af te ronden.

1 INLEIDING EN DOEL VAN HET PROGRAMMA

1.1 Inleiding

Voor u ligt het vernieuwde Programma Natuurnetwerk (PNN) 2027, de jaarlijkse actualisering van de programmering van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Waar het PNN voorheen vooral verhalend was, is de presentatie nu zakelijker en transparanter. Het PNN geeft hiermee inzicht in de meerjarenprogrammering van de realisatie van het Noord-Hollandse deel van het NNN. Het laat zien welke projecten worden uitgevoerd, welke in voorbereiding zijn en hoe en waar de beschikbare middelen worden ingezet.

De provincie werkt aan het afronden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Door natuurgebieden te verbinden en nieuwe natuur aan te leggen, zorgt de provincie voor een sterkere natuur, meer biodiversiteit en minder stikstofdruk op kwetsbare natuurgebieden. De provincie zet mede in op de realisatie van het NNN naast andere maatregelen om de vergunningverlening weer op gang te brengen voor diverse maatschappelijke ontwikkelingen zoals woningbouw, infrastructuur, verduurzaming van de industrie en de legalisatie van PAS-melders.

Na het vervallen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het Transitiefonds in 2024 kwamen gebiedsprocessen grotendeels stil te liggen. Door de grilligheid en onduidelijkheid vanuit het Rijk (NPLG) is de Provincie NH een aanzienlijk budget vanuit het Rijk misgelopen. Dit raakte ook de ontwikkeling van het NNN. Onze partners en eigenaren van NNN-gronden verloren het vertrouwen en haakten af. De 200 miljoen die bij de Begroting 2026 is vrijgemaakt voor het NNN, maakt het mogelijk om zekerheid te bieden in de vijf gebieden. Hiermee kan het vertrouwen van partners en inwoners worden hersteld, waar dit onder druk was komen te staan. Met de 200 miljoen kan betrokken partijen het noodzakelijk perspectief worden geboden.

Daarnaast maakt de 40 miljoen kansenbudget het mogelijk om ook direct kansen te benutten buiten de vijf gebieden en om snel capaciteit op te bouwen, zodat de uitvoering ook echt op gang kan komen.

Verder is geconstateerd dat een meer projectmatige aanpak nodig is om het NNN daadwerkelijk te kunnen realiseren. Daarom willen we de werkwijze van het integraal Meerjarenprogramma Infra (iMPI) introduceren in het Programma Natuurnetwerk (PNN). Deze werkwijze zal de komende periode verder worden ontwikkeld en ingezet om NNN-projecten tot realisatie te brengen.

Hiertoe is een geactualiseerde Realisatiestrategie NNN vastgesteld, inclusief bijbehorende programmering met heldere uitgangspunten voor de afronding van het NNN in Noord-Holland.

Het PNN biedt inzicht in de programmering voor de komende vijf jaar. Het document beschrijft waar projecten plaatsvinden, op welke wijze deze worden uitgevoerd, welke kosten daarmee gemoeid zijn en met welke middelen deze worden gedekt. Daarmee vormt het PNN ook een onderbouwing van de begroting.

1.2 Doel van het Programma Natuurnetwerk

Het PNN informeert Provinciale Staten (PS) inhoudelijk en financieel over de programmering van het NNN, specifiek voor 2027 met een doorkijk van vijf jaar. De programmering voorbij de vijf jaar staat in de Realisatiestrategie NNN. Het programma is opgesteld binnen de geldende beleids- en financiële kaders. De financiële gegevens in het PNN vormen de basis voor de Begroting. Om die reden wordt het PNN voorafgaand aan de behandeling van de begroting in dezelfde PS-vergadering behandeld. Tevens informeert het PNN over de resterende opgave van het NNN en wat er het afgelopen jaar is gerealiseerd.

1.3 Opgave NNN

De natuur en biodiversiteit in Noord-Holland staan onder druk en dat heeft directe gevolgen voor onze provincie. Zolang we geen natuurvergunningen kunnen verlenen zit Noord-Holland op slot. Tegelijk is de provincie wettelijk verantwoordelijk voor de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en voor het halen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn doelen (VHR).

Het NNN is een samenhangend ecologisch netwerk dat gericht is op het duurzaam beschermen en herstellen van planten, dieren en hun leefgebieden. De uitvoering van de gehele programmering is hiervoor essentieel. Het natuurnetwerk functioneert bovendien alleen goed als ook de verbindingen worden gerealiseerd. De onderstaande tabel geeft inzicht in de omvang van het Noord-Hollandse NNN[1] en laat zien hoeveel NNN er nog gerealiseerd moet worden.

Totale NNN in Noord-Holland: 56.583 ha	
Geraliseerde NNN** 52.325	Niet gerealiseerd NNN* 4.259 ha

Niet gerealiseerd NNN* 4.259 ha		
Beschikbaar 614 ha	Niet beschikbaar 3.645	
	In eigendom bij derden 2.450 ha	In reguliere pacht 1.195 ha

In reguliere pacht 1.195 ha	
Verpacht door TBO's en overheden 836 ha (TBO en PNH)	Verpacht door derden 359 ha

* Peildatum 1 januari 2026
** Dit betreft de totale oppervlakte bestaande (NNN-)natuur binnen Noord-Holland inclusief gebieden die al sinds oudsher als natuurgebied op de kaart staan, zoals de duinen. De realisatieopgave bij decentralisatie (2013-2014) was 10.180 ha.

In de tabel is onderscheid gemaakt tussen gronden die al beschikbaar zijn omdat ze in eigendom zijn van de provincie en gronden die nog beschikbaar moeten komen:

- Gronden die al beschikbaar zijn kunnen in principe op korte termijn als NNN worden ingericht. Om te komen tot een goede natuurinrichting wordt meestal gewacht tot er voldoende aaneengesloten gronden beschikbaar zijn om deze in één keer te kunnen inrichten.
- De grootste en meest complexe opgave bestaat uit het beschikbaar krijgen van gronden. Het merendeel van deze gronden is momenteel namelijk in eigendom of pacht bij agrariërs die de grond hard nodig hebben voor hun agrarische bedrijfsvoering. Het vraagt een zorgvuldig (onderhandelings)traject om in overleg met de individuele eigenaren en pachters tot overeenstemming te komen over de verwerving of pachtvrij maken van de gronden voor natuurrealisatie. In totaal gaat het om ruim 1.000 eigenaren en pachters.

De NNN-restantopgave is per 1 januari 2026 nog 4259 ha. Hiervan is 1.640 ha binnen focusgebieden gelegen en 2.619 ha buiten focusgebieden.
In 2025 is er 122 ha NNN gerealiseerd. Hiervan lag 73 ha buiten focusgebied en 49 binnen focus gebied.

Toelichting op het onderscheid tussen focusgebieden en niet-focusgebieden
Op 7 april 2025 Is de Korte Termijn Agenda 2025-2027 door PS vastgesteld. Hierin wordt onderscheid gemaakt in een aanpak voor NNN-realisatie binnen 'focusgebieden' en een aanpak erbuiten.
Focusgebieden zijn tot NNN-begrensde gebieden in Noord-Holland met kwetsbare, stikstofgevoelige (moeras) natuur waarvoor natuurherstel het meest urgent is, gezien de huidige achteruitgang van de natuur. Het gaat om de volgende vijf gebieden, die gezamenlijk 1.640 hectares beslaan:

- Oostelijke Vechtplassen;
- Westzaan;
- IVOT (Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske);
- Wormer-Jisperveld-Kalverpolder;
- Eilandspolder.

De overige gebieden, de 'niet-focusgebieden', bestaan uit 2.619 hectares nog niet gerealiseerde NNN verspreidt over de provincie.

1 De Landelijke Voortgangsrapportage Natuur (VRN) 2025 is als bijlage toegevoegd aan het PNN om de NNN ontwikkeling van Noord-Holland in een landelijke context te plaatsen.

2 VISIE EN BELEIDSKADERS

1.1 Inleiding

Sinds 2013–2014 zijn provincies verantwoordelijk voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN is een belangrijk instrument voor het beschermen, verbinden en ontwikkelen van natuur en draagt bij aan de doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Europese opgaven zijn echter breder en omvatten ook verbetering van waterkwaliteit en watersystemen en aanvullende natuurherstelopgaven.

Daarom is een samenhangende aanpak nodig, binnen én buiten het NNN. Naast afronding van het natuurnetwerk gaat het om ecologisch herstel, natuurinclusief ruimtegebruik, groenblauwe dooradering, agrarisch natuur- en landschapsbeheer, vermindering van emissies en herstel van water- en bodemsystemen.

Het NNN blijft daarin onmisbaar: een robuust natuurnetwerk vergroot en verbetert leefgebieden en ondersteunt de uitwisseling tussen populaties. Per gebied is bovendien een gerichte combinatie nodig van inrichting, beheer, herstelmaatregelen en het terugdringen van drukfactoren, zoals stikstof.

De nationale en Europese kaders voor deze opgaven zijn nog in ontwikkeling. In de Kamerbrief *Weer ruimte voor boer, natuur en bouw* presenteert het kabinet een pakket waarin stikstofreductie, natuurherstel, maatregelen rond kwetsbare natuur- en watergebieden en perspectief voor de landbouw in samenhang worden uitgewerkt. De Provincie Noord-Holland werkt hieraan via de programmatische aanpak stikstof en natuurherstel, met drie pijlers: generieke emissiereductie, gebiedsgerichte emissiereductie en natuurherstel. De realisatie van het NNN is een wezenlijk onderdeel van die laatste pijler, naast natuurherstelmaatregelen, passend beheer en het aanpakken van andere drukfactoren.

Overzicht plaatsing PNN tov andere beleidsstukken

Figuur 1: Overzicht plaatsing PNN tov andere beleidsstukken

2.2 Wettelijk kader

Internationaal

Het mondiale Biodiversiteitsverdrag uit 1993 is door de Europese Unie vertaald in verschillende richtlijnen met bijbehorende doelen:

- de Vogel- en Habitarichtlijn (VHR),
- de Kaderrichtlijn Water (KRW) en
- de Kaderrichtlijn Marien (KRM).

Sinds 2024 is de Europese Natuurherstelverordening (NHV) van kracht, die deze kaders aanvult met mijlpalen en aanvullende doelen, onder meer voor agrarische en stedelijke ecosystemen.

Nationaal

Op nationaal niveau zijn de doelen, taken en verantwoordelijkheden uit de Europese richtlijnen verankerd in de Omgevingswet (Ow) en de bijbehorende algemene maatregelen van bestuur, waaronder het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het Rijk werkt momenteel nog aan een nadere uitwerking van de gevolgen van de Natuurherstelverordening.

De Omgevingswet en het Bkl verplichten provincies om maatregelen te nemen voor het behoud en herstel van soorten en leefgebieden uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Daarnaast zijn provincies verplicht het Natuurnetwerk Nederland (NNN) aan te wijzen en planologisch te beschermen via regels in omgevingsplannen.

2.3 Beleidskader

Nationaal

Bestuursakkoord en Natuurpact

De verantwoordelijkheid voor het NNN is in 2012–2013 gedecentraliseerd van het Rijk naar de provincies. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord 2012 en het Natuurpact (2013–2027). Hierin is afgesproken dat provincies gezamenlijk 80.000 hectare NNN realiseren en beschermen: de zogenoemde ontwikkelopgave.
In Noord-Holland is de totale ontwikkelopgave voor NNN groter dan alleen het Noord-Hollandse deel van het Natuurpact. Toen het natuurbeleid in 2012 gedecentraliseerd werd van Rijk naar provincies, hebben PS besloten de Ecologische hoofdstructuur (EHS, de toenmalige NNN) niet te 'herijken' zoals andere provincies, omdat anders de VHR-doelen niet gehaald zouden kunnen worden. Door vast te houden aan de totale NNN-ontwikkelopgave in Noord-Holland, is een aanvullende provinciale ambitie ontstaan. Deze ambitie vormt, net als de Natuurpact-ambitie, een wettelijke verantwoordelijkheid van de provincie.

Provinciaal

De ontwikkelopgave voor het NNN is verder uitgewerkt in de Omgevingsvisie NH2050 en het Coalitieakkoord Verbindend Vooruit (2023–2027).

Omgevingsverordening

De provinciale uitwerking van de Omgevingswet en het Bkl is vastgelegd in de Omgevingsverordening NH2022 (OV NH2022).

2.4 Strategie

Op 7 oktober 2025 hebben Provinciale Staten de Realisatiestrategie Natuurnetwerk Nederland (NNN) Noord-Holland vastgesteld. Deze strategie beschrijft hoe de provincie het natuurnetwerk verder ontwikkelt en afrondt. Het doel is een robuust en samenhangend netwerk van natuurgebieden te realiseren dat de biodiversiteit versterkt en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving. De strategie maakt duidelijk waar nog natuur moet worden ingericht, welke prioriteiten gelden en welke instrumenten worden ingezet, zoals grondverwerving, inrichting en samenwerking met partners. Met de vaststelling van de realisatiestrategie is de eerdere brede, integrale aanpak verlaten en is gekozen voor een aanpak met focus op NNN-realisatie. Daarbij hanteert de provincie een combinatie van een projectmatige aanpak, met regie vanuit de provincie, en realisatie op basis van vrijwilligheid.

In de programmering behorend bij de Realisatiestrategie (vastgesteld 11 november 2025) is inzichtelijk gemaakt welke onderdelen van het NNN met de beschikbare middelen kunnen worden gerealiseerd, welk aanvullend budget nodig is en wanneer besluitvorming hierover nodig is. Hoe we programmeren is verder toegelicht in Hoofdstuk 3.1

De projectmatige aanpak omvat zowel lopende projecten als de vijf aangewezen gebieden (Oostelijke Vechtplassen, Westzaan, Oostzanerveld, Weidse Polders en Zuid-Kennemerland) waarvoor budget beschikbaar is gesteld voor de volledige realisatie van het NNN: van voorbereiding en grondverwerving tot en met inrichting.
In de overige gebieden waar het NNN nog moet worden gerealiseerd, zet de provincie in op vrijwillige realisatie via subsidies en grondverwerving. Om initiatieven te stimuleren is een NNN-kansenloket geopend. Dit loket staat open voor iedereen die mogelijkheden ziet om (delen van) het NNN te realiseren. Grondeigenaren kunnen hier terecht voor onder meer de omvorming van grond naar natuur, verplaatsing of verkoop van grond. Initiatiefnemers worden ondersteund met financiering, advies en begeleiding. De provincie beoordeelt deze initiatieven op geschiktheid en bepaalt op welke wijze de realisatie kan worden gefaciliteerd.

Aanvullend is een NNN-versnellingsteam ingesteld. Dit team voert proactief gesprekken met agrariërs die NNN-gronden bezitten of pachten waar nog geen natuur is gerealiseerd. Daarbij ligt de nadruk op agrariërs die subsidie ontvangen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) op NNN-gronden, aangezien deze subsidie per 1 januari 2029 afloopt. De voorbereiding van deze gesprekken vindt plaats in afstemming met LTO Noord, BoerenNatuur Noord-Holland en de terreinbeherende organisaties.

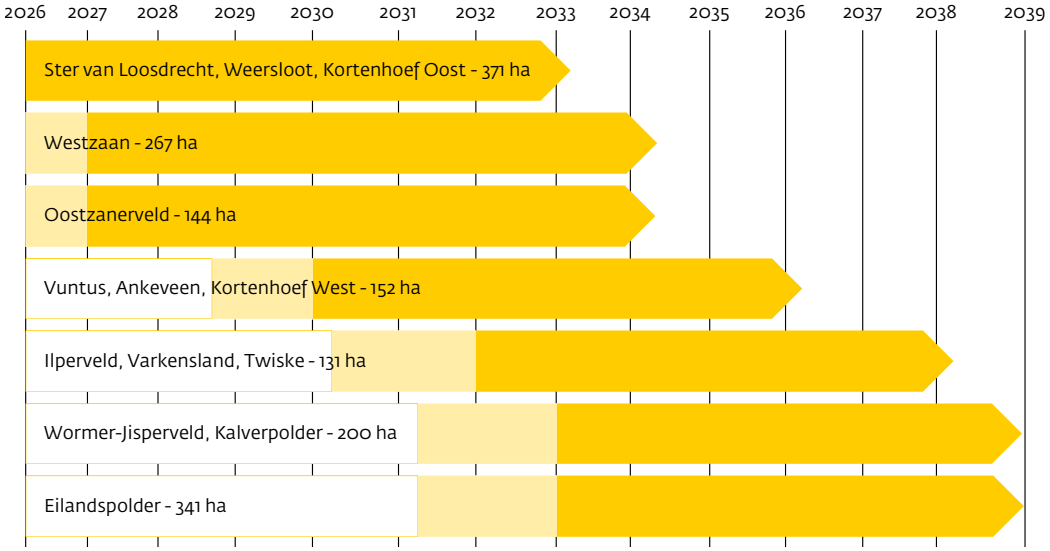
2.5 Uitvoering

In het Programma Natuurnetwerk (PNN) is de jaarlijkse actualisatie van de programmering voor de realisatie van het Noord-Hollandse deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) opgenomen. Het PNN 2027 geeft daarbij inzicht in de inhoudelijke voortgang van projecten, de fasering, de beschikbare middelen en de financiële opgave voor 2027 en de daaropvolgende vijf jaar. De realisatie van het NNN vindt plaats via 3 sporen, te weten de lopende NNN-projecten, de vijf gebieden waar de provincie de regie neemt en daarbuiten via het faciliteren van kansen.

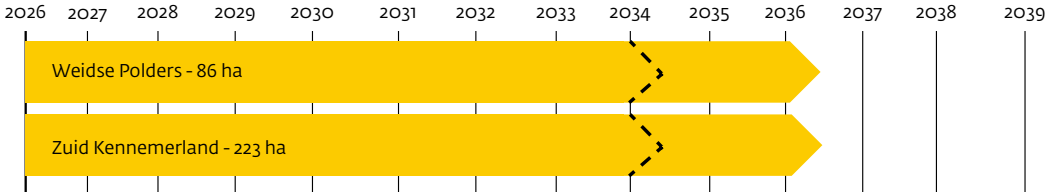
3 PROGRAMMERING NNN-REALISATIE

De realisatie van NNN vindt plaats via een projectmatige aanpak en op basis van vrijwilligheid. De projecten doorlopen verschillende fasen: initiatief, studie, plan en realisatie.
In dit hoofdstuk worden het programmeren, de activiteiten voor de realisatie van het NNN en de bijbehorende projectfasen toegelicht. Tot slot wordt ingegaan op de financiering van de NNN-projecten.

Programmering en fasering binnen focusgebieden

Programmering en fasering van de twee buiten-focus gebieden

3.1 Hoe programmeren we?

Voor het behalen van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR)-doelen is het noodzakelijk het volledige Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Noord-Holland te realiseren.

Het NNN is volledig begrensd, maar ligt niet overal op de meest geschikte locatie. Om de doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) te behalen, kan het nodig zijn de begrenzing te optimaliseren. Dit houdt in dat gronden met een lage natuurpotentie of waar de gewenste kwaliteit niet haalbaar is, uit het NNN worden gehaald. Tegelijkertijd worden op andere locaties juist gronden met een hogere potentie aan het NNN toegevoegd, waar de VHR-doelen wél gerealiseerd kunnen worden.

Gezien de beperkte capaciteit en financiële middelen kan de opgave om het volledige NNN te realiseren niet gelijktijdig overal worden uitgevoerd. Daarom is een prioritering aangebracht.

Allereerst worden projecten die al in uitvoering zijn afgerond. Vervolgens ligt de prioriteit bij de focus gebieden die in de Realisatiestrategie zijn aangewezen. Dit betreft NNN- en Natura 2000-gebieden met kwetsbare en stikstofgevoelige (moeras)natuur, waar natuurherstel het meest urgent is vanwege de huidige achteruitgang. Voor deze gebieden is een onteigeningstitel beschikbaar.

Tot slot wordt voortgebouwd op twee lopende gebiedsprocessen in de Binnenduinrand, waar de samenwerking al in gang is gezet.

Omdat het organisatorisch niet mogelijk is in alle focusgebieden gelijktijdig te starten, is begonnen in gebieden waar al activiteiten liepen: OVP deel I (Ster van Loosdrecht, Weersloot en Kortenhoef-Oost), Westzaan en Oostzanerveld (IVOT deel I). Voor deze gebieden is budget gereserveerd voor de volledige resterende NNN-opgave, van voorbereiding tot en met inrichting.

De andere focusgebieden volgen zodra capaciteit beschikbaar komt. Op dat moment wordt ook voor deze gebieden budget aangevraagd.

In de focusgebieden wordt toegewerkt naar inrichtingsplannen die beschrijven hoe het vereiste natuurherstel kan worden gerealiseerd en geborgd, overeenkomstig de internationale verplichtingen uit de VHR. Op basis van de Noord-Hollandse VHR-analyse en de Natuurdoelanalyses (NDA's) wordt bepaald welke inrichting en welk beheer nodig zijn om de doelen te bereiken.

Daarnaast is budget toegekend aan de twee gebieden buiten-focus, te weten Weidse Polders en Zuid-Kennemerland in de Binnenduinrand, in totaal 317 ha. In deze gebieden is de samenwerking al gestart en wordt ingezet op het behouden van het opgebouwde vertrouwen. Ook hier wordt gewerkt met een projectmatige aanpak, waarbij realisatie plaatsvindt op basis van vrijwilligheid.

3.2 Samenhang activiteiten realisatie NNN

Om te komen tot een kwalitatief goed functionerend NNN zijn verschillende activiteiten nodig (zie figuur 2 Activiteiten NNN).

Figuur 2: Activiteiten NNN

Gronden beschikbaar krijgen voor NNN

Gronden die binnen de grenzen van het NNN vallen, zijn soms nog niet in gebruik als natuur. Ook zijn ze vaak nog niet als zodanig vastgelegd in het kadaster of het omgevingsplan. Deze gronden moeten eerst beschikbaar komen, voordat zij kunnen worden ingericht voor natuur. Dat kan op verschillende manieren.

Soms zijn gronden in eigendom van TBO's, maar nog in gebruik voor landbouw via pacht. In dat geval moeten pachtafspraken eerst worden beëindigd of afgekocht. Hiervoor kunnen grondeigenaren gebruikmaken van de Subsidieregeling pachtafkoop en aankoop NNN-terreinen.

Ook komt het voor dat gronden in eigendom zijn van agrariërs of particulieren en in gebruik zijn als landbouwgrond. Zij kunnen hun grond omvormen naar natuur met behulp van het subsidiestelsel Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL). Deze regeling biedt een vergoeding voor de waardedaling van de grond.

Een andere mogelijkheid is dat de provincie of een TBO de gronden aankoopt.
Dit wordt verwerving van NNN-gronden genoemd. Als een beheerder zoals een TBO aankoopt, kunnen zij gebruikmaken van de SKNL-regeling voor afwaardering.

Als het na een zorgvuldig proces niet lukt om gronden vrijwillig beschikbaar te krijgen, kan in de focusgebieden onteigening worden ingezet, zoals vastgelegd in de Realisatiestrategie NNN. Dit gebeurt alleen als laatste middel en na zorgvuldige voorbereiding.

Tijdens het proces van NNN-realisatie wordt gecontroleerd of de gronden als 'natuur' zijn vastgelegd in het kadaster en het omgevingsplan. Als dit niet het geval is, wordt dit alsnog door de provincie in gang gezet.

Gronden inrichten
Op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan is vastgelegd welk natuurtype binnen het NNN moet worden gerealiseerd. Wanneer grond binnen het NNN is omgezet naar natuur, moet deze in de meeste gevallen nog worden ingericht. Denk hierbij aan het herstellen van de waterhuishouding, het afgraven van voedselrijke grond of het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.

De inrichting kan op verschillende manieren plaatsvinden. De provincie kan dit projectmatig uitvoeren, maar ook andere partijen, zoals TBO's of particulieren, kunnen gronden inrichten. Voor de inrichtingskosten kan een bijdrage worden aangevraagd via SKNL.

Gebieden met elkaar verbinden
Onderdeel van de realisatie van het netwerk is het verbinden van gebieden.
Door natuurgebieden met elkaar te verbinden, ontstaan grotere en robuustere leefgebieden. Hierdoor krijgen planten en dieren meer kansen om een stabiele populatie op te bouwen. Deze verbindingen kunnen verschillende vormen hebben, zoals natuurstroken, bermen, watergangen en ecoducten. Ze zijn belangrijk voor veel soorten: van grote dieren zoals reeën en vossen tot kleine soorten zoals kevers en duizendpoten. Ook voor planten is het belangrijk dat natuurgebieden worden verbonden, want zaadverspreiding gebeurt ook via deze verbindingen.

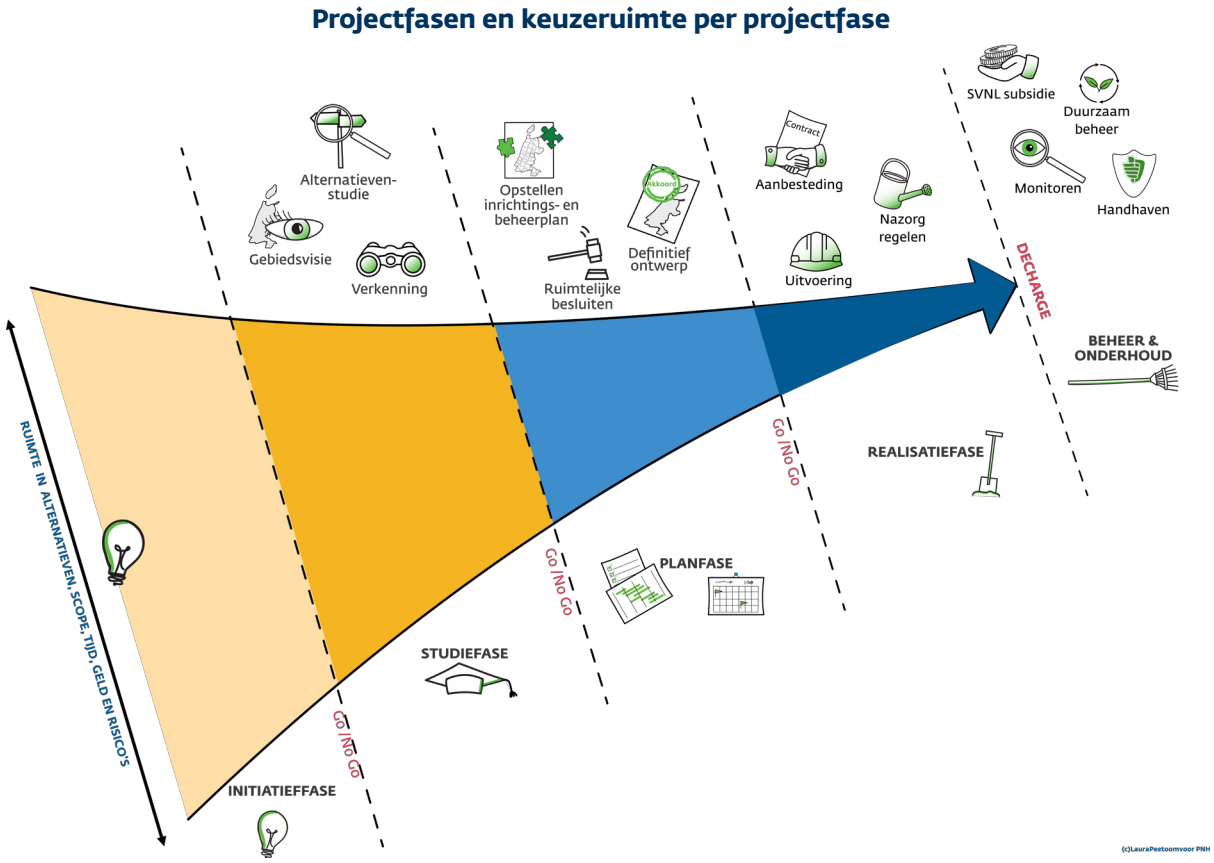
Bij de voorbereiding van werkzaamheden aan provinciale wegen wordt rekening gehouden met mogelijke oversteekplaatsen voor fauna. Tevens worden kansen benut om natuurverbindingen te realiseren in samenhang met projecten van andere overheden.

Beheren van NNN
Zowel bestaande als nieuw gerealiseerde natuur binnen het NNN moet worden beheerd volgens het beheertype dat is vastgelegd in het Natuurbeheerplan. Grondeigenaren kunnen hiervoor een beheersubsidie aanvragen via de Subsidieverordening Natuur en Landschap (SNL).

Kwaliteitsverbetering
Om de natuurkwaliteit van bestaande natuurgebieden op het gewenst niveau te houden of te krijgen kunnen grondeigenaren gebruikmaken van de SKNL-regeling kwaliteitsimpuls. Daarnaast bestaat het Programma Natuurherstel voor maatregelen in en rondom N2000-gebieden die zich richten op herstel van bodem en water, het vergroten van biodiversiteit en het versterken van leefgebieden voor soorten, zodat natuurdoelen worden gehaald.

3.3 Projecten en fases

De provincie werkt bij NNN-projecten volgens de Leidraad gebiedsgerichte aanpak. Deze leidraad biedt een gestructureerde werkwijze voor het realiseren van het NNN in gebieden waar verschillende belangen, partijen en thema's samenkomen. Projecten doorlopen vier fasen: initiatief, studie, plan en realisatie (figuur 3). Deze fasen zijn uitgewerkt in subfasen en stappen. Na afronding van een project volgt het beheer.

Figuur 3: Projectfasen en keuzeruimte per projectfase.

Initiatieffase
Projecten starten met een opgave of een idee, het initiatief. Dit kan afkomstig zijn van de provincie, die daarbij vaak een regierol vervult, of van andere partijen zoals gemeenten, waterschappen, terreinbeherende organisaties (TBO's) en grondeigenaren. Initiatieven van externe partijen worden ingediend via het NNN-kansenloket.

In deze fase wordt beoordeeld of een aanpak wenselijk en haalbaar is en in welke vorm deze kan worden uitgevoerd. De fase wordt afgesloten met een go/no-go-besluit.

Studiefase
In de studiefase wordt de opgave nader afgebakend en inhoudelijk onderzocht. Kansen, knelpunten en de haalbaarheid worden in beeld gebracht, zo nodig met aanvullend onderzoek. Dit leidt tot een gebiedsvisie met voorkeursrichting en een globale raming van de benodigde middelen.

Planfase
In de planfase wordt de voorkeursrichting in één of meerdere projecten uitgewerkt tot een concreet inrichtings- en beheerplan. In overleg met betrokken partijen en grondeigenaren worden afspraken gemaakt over maatregelen, uitvoering en financiering. Indien nodig wordt een ruimtelijk besluit genomen om de uitvoering mogelijk te maken. Gedeputeerde Staten (GS) stellen het inrichtings- en beheerplan vast; Provinciale Staten (PS) worden hierover geïnformeerd.

Realisatiefase
In de realisatiefase worden de afgesproken maatregelen uitgevoerd. Afhankelijk van de omvang kan dit in één of meerdere projecten plaatsvinden. De uitvoering kan in opdracht van de provincie of van andere partijen gebeuren. Waar nodig wordt het werk aanbesteed en uitgevoerd door een aannemer.

Beheerfase
Na realisatie volgt de beheerfase. De resultaten worden overgedragen aan de beheerorganisatie(s) en geborgd. Het beheer en de monitoring ligt bij de eigenaren, die hiervoor doorgaans subsidie kunnen aanvragen. Het beheer vindt plaats conform de natuurdoelen, zoals die in het provinciale Natuurbeheerplan voor de betreffende gronden zijn vastgelegd. De monitoringsgegevens worden volgens landelijke protocollen verzameld en ingevoerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Jaarlijks sturen de beheerders voortgangsrapportages naar de provincie, op basis waarvan het goede gesprek plaatsvindt.

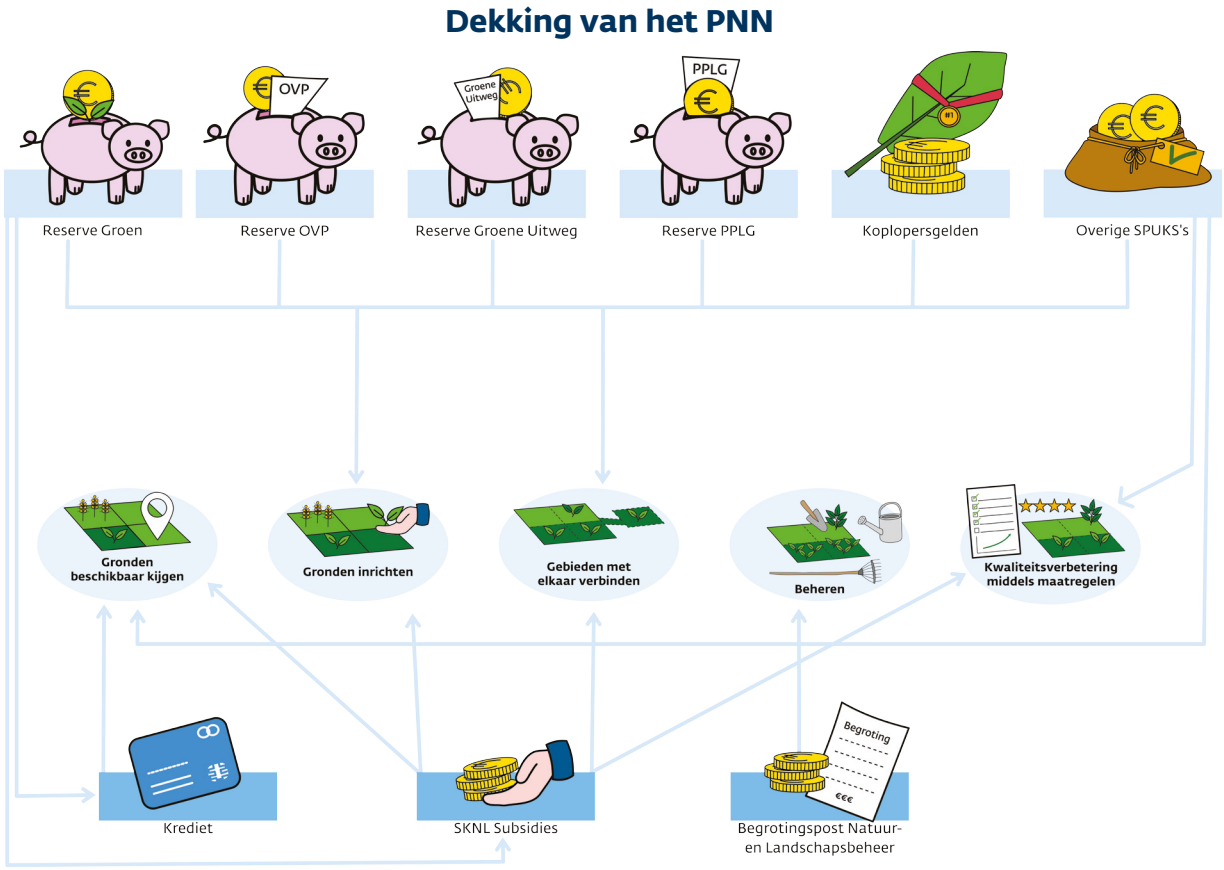
Schatting, prognose en raming uitvoeringskosten
Het benodigde budget voor een project wordt gedurende de verschillende fasen steeds nauwkeuriger geraamd. In de studiefase gaat het om globale schattingen op basis van normkosten, waarbij nog sprake is van onzekerheden. In de planfase ontstaat meer inzicht in de kosten. Het inrichtings- en beheerplan bevat een kostenraming.

3.4 Dekking NNN

De dekking van de realisatie van het NNN valt onder het Beleidsdoel 5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur, zie de Begroting.

Bij de Kaderbrief 2026 is 200 miljoen euro extra beschikbaar gemaakt voor de NNN-realisatie. Deze extra middelen maakt het mogelijk om zekerheid te bieden in de vijf gebieden. Hiermee kan het vertrouwen van partners en inwoners worden hersteld, waar dit onder druk was komen te staan. Met de middelen kan aan betrokken partijen het noodzakelijk perspectief worden geboden. Daarnaast maakt het kansenbudget het mogelijk om ook direct kansen te benutten buiten de vijf gebieden en om snel capaciteit op te bouwen, zodat de uitvoering ook echt op gang kan komen.

Voor de realisatie van het NNN worden voornamelijk provinciale middelen ingezet, maar ook andere middelen:

Figuur 4: Overzicht beschikbare middelen en inzet op de NNN-maatregelen

Reserve Groen
Het merendeel van de benodigde middelen voor de realisatie van het NNN komen uit de Reserve Groen. De reserve Groen wordt gevoed met rijksmiddelen (Natuurpact 1.0) en provinciale stortingen.
Daarnaast worden projecten gefinancierd uit onderstaande reserves en Rijksgelden.

Reserve Groene Uitweg
Het programma Groene Uitweg (GU) is een investeringsprogramma gericht op de versterking van de landschappelijke kwaliteit in het gebied tussen Amsterdam en het Gooi (Noordelijke Vechtstreek). Het programma is onderdeel van het pakket Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA).

Het bestuurlijk platform Gooi, Vecht en Diemerscheg besluit over de inzet van deze middelen.
Voor verschillende NNN-projecten is inmiddels budget toegekend vanuit de Reserve Groene Uitweg. Deze middelen worden, na toekenning, overgeheveld naar de Reserve Groen. Projecten die voortkomen uit het programma Groene Uitweg zijn opgenomen in de programmering van het PNN.

Reserve Oostelijke Vechtplassen (OVP)
De Reserve Oostelijke Vechtplassen is bedoeld voor de financiering van maatregelen uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Dit akkoord is in december 2017 gesloten tussen de provincie Noord-Holland en diverse partners, waaronder overheden, ondernemers, belangenorganisaties en natuur- en milieuorganisaties.

Het gebiedsakkoord richt zich op meerdere beleidsopgaven: natuur (NNN en Natura 2000), waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water, KRW) en waterrecreatie en recreatieve verbindingen. Financiële en inhoudelijke verantwoording vindt plaats via de jaarlijkse voortgangsrapportage aan de Stuurgroep. De projecten die door de provincie worden uitgevoerd draaien mee in het PNN. De looptijd van het gebiedsakkoord is voorzien tot en met 2027.

Reserve PPLG
De Reserve Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) is bedoeld voor de doorontwikkeling en opstart van de uitvoering van het PLG. De provincie heeft hiervoor €35 miljoen beschikbaar gesteld om vertraging door externe of financiële factoren te voorkomen.

In de Korte Termijn Agenda Landelijk Gebied Noord-Holland 2025–2027 is uitgewerkt hoe de provincie invulling geeft aan de opgaven in het landelijk gebied. Natuur is één van de doelen binnen deze aanpak.

Overige SPUK's (specifieke uitkering van het Rijk)
- SPUK L16 Programma Natuur(herstel) fase 1: rijksbijdrage voor de eerste tranche natuurherstelmaatregelen.
- SPUK L33 Programma Natuur(herstel) fase 2: vervolgfinanciering voor aanvullende natuurherstelmaatregelen.
- SPUK L35 De zogenaamde Koplopersgelden voor maatregelen in het landelijk gebied.

Begrotingspost Landschap en Natuurbeheer
Het Rijk draagt bij aan de beheerkosten via het Provinciefonds (Natuurpact 1.0). Een deel van de pactgelden gaat samen met provinciale middelen naar de begrotingspost Natuur- en Landschapsbeheer. Hiervan worden de beheerkosten betaald.

3.5 Planning en control cyclus (P&C-cyclus)
Uitgangspunt van de Programmering behorende bij de Realisatiestrategie is dat het NNN zo snel mogelijk wordt afgerond en dat de huidige dekkingsbronnen maximaal worden benut om zowel binnen als buiten focusgebieden de uitvoering voortvarend op te pakken.

De NNN-realisatie in een focusgebied is geraamd op circa 8 jaar. De realisatie in de twee overige gebieden waaraan budget is toegekend, zal naar verwachting meer tijd vergen. Dit komt met name doordat hier wordt uitgegaan van realisatie op basis van vrijwilligheid.

Voor de vijf genoemde gebieden en de al gestarte projecten is er budget. Daarnaast is 40 miljoen beschikbaar voor capaciteit en kansen buiten de vijf genoemde gebieden.

Voor de overige gebieden is nog geen budget beschikbaar. Dit betekent dat om in een volgend focusgebied te kunnen starten, we uiterlijk in 2029 aanvullend budget nodig hebben. Immers op basis van de huidige programmering ontstaat in 2030 een tekort in de Reserve Groen. Dit betekent dat uiterlijk in 2028 aanvullend budget moet worden geregeld.

De aanvraag van financiële middelen volgt de bestaande P&C-cyclus. Bij de Kaderbrief worden voorstellen gedaan wanneer de beschikbare middelen ontoereikend zijn. In de begroting en begrotingswijzigingen worden voorstellen gedaan tot inzet van de middelen. De onderbouwing van de inzet van middelen wordt gegeven in het PNN. Om die reden vindt behandeling van het PNN voorafgaand aan de behandeling van de begroting plaats in dezelfde PS-vergadering.

4 MEERJARENPROGRAMMERING NNN

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in waar en wanneer de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) plaatsvindt, welke projecten zijn afgerond en welke projecten en gebiedsprocessen zijn beëindigd.

Alle lopende projecten en gebiedsprocessen uit het PNN zijn op een digitale kaart in te zien: Gebiedsprojecten

De opbouw van onderhavig hoofdstuk is als volgt
1. Focusgebieden
2. Buiten focusgebieden
3. Natuurverbindingen
4. Subsidieregelingen
5. Overige programma's en projecten
6. Gerealiseerde projecten
7. Geschrapte projecten

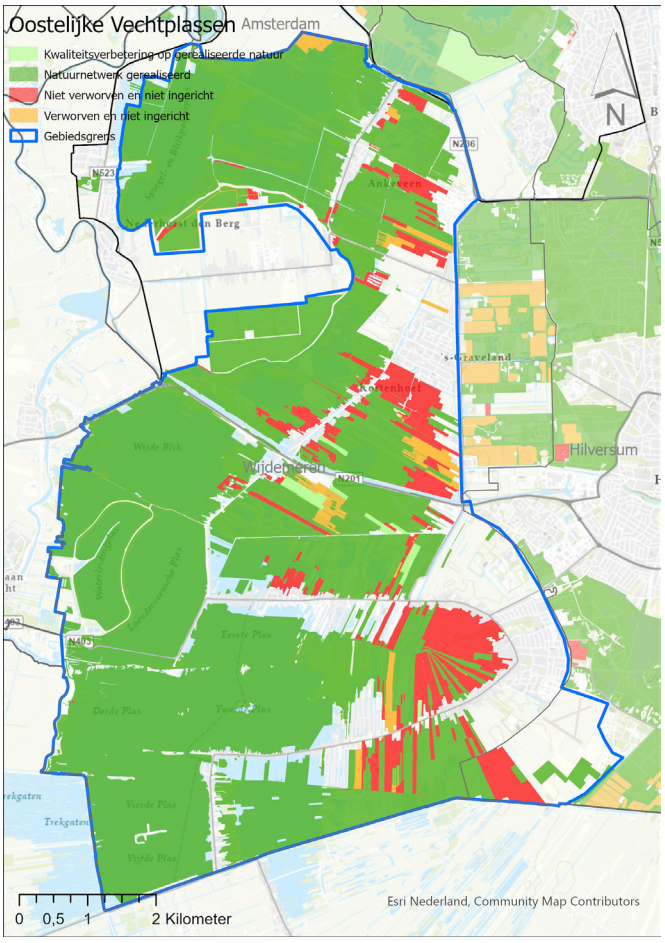
In de paragrafen 4.1 Focusgebieden en 4.2 Buiten-focusgebieden wordt per gebied een ecologische beschrijving gegeven, een overzicht van de restantopgave, de aanpak, een planning van de werkzaamheden om te komen tot realisatie van het NNN en een toelichting op de projecten die in het gebied al zijn geprogrammeerd.

4.1 Programmering Focusgebieden

4.1.1 Oostelijke Vechtplassen

Gebiedsgrens

Het gebied Oostelijke Vechtplassen bestaat uit de gemeenten Amsterdam (gedeeltelijk), Hilversum en Wijdemeren.

Kenmerken van het gebied
De Oostelijke Vechtplassen (OVP) vormen een van de belangrijkste laagveenmoerassen van Europa. Het gebied kenmerkt zich door kwelafhankelijke natuur die op Europese schaal zeldzaam is. Daarnaast is het een belangrijk broedgebied voor moerasvogels, die profiteren van de vele overgangen (gradiënten) in het landschap.
In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening NH2022) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:
- Kwelgevoed veenlandschap met water- en verlandingsvegetaties
- Open landschap met extensief beheerde graslanden

Vanuit Natura 2000 gelden de volgende kernopgaven:
- Ontwikkelen van een evenwichtig en veerkrachtig ecosysteem
- Zorgen dat alle successiestadia van laagveenverlanding in ruimte en tijd aanwezig zijn
- Herstel van grote oppervlakten en brede zones met overjarig riet (inclusief waterriet), door herstel van natuurlijke peildynamiek en het tegengaan van verdroging, ten gunste van rietmoerasvogels
- Herstel van inundatie en behoud en ontwikkeling van blauwgraslanden

Opgave en aanpak
In de Oostelijke Vechtplassen resteert nog een opgave van 523 ha NNN.

De realisatie van het NNN in de OVP wordt uitgevoerd in twee fasen:
- Fase I (OVP-1): deelgebieden Weersloot, Kortenhoef-Oost en Ster van Loosdrecht (restantopgave 371 ha).
- Fase II (OVP-II): deelgebieden Ankeveen, Kortenhoef-West en Vuntus (restantopgave 152 ha).

Daarnaast loopt het project Het Hol, waarmee 33 hectare NNN wordt gerealiseerd.

Voor OVP-I is € 62,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de resterende NNN-opgave. Dit bedrag is exclusief middelen voor reeds lopende projecten in het gebied.

Planning
OVP-I bevindt zich in de planfase. In deze fase wordt toegewerkt naar een projectbesluit voor de planologische borging van de NNN-gronden. Parallel hieraan wordt een inrichtings- en beheerplan opgesteld. Er zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd voor betrokkenen en er zijn gesprekken gestart met grondeigenaren. De inrichting van het NNN vindt gefaseerd plaats en loopt naar verwachting door tot en met 2033.
Belangrijke mijlpalen:
- Najaar 2026: start opstellen inrichtings- en beheerplan
- 2028: vaststelling projectbesluit en start inrichting van verworven percelen

Voor OVP-II is de verwachting dat in 2029 gestart kan worden met de studiefase.

Lopende projecten in het gebied

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
GV16 - Het Hol Het project omvat de inrichting van 30 ha nieuwe NNN, de kwaliteitsverbetering van bestaande natuur (in eigendom en beheer van Natuurmonumenten) en een bijdrage aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De uitvoering is verdeeld in twee fasen: Fase 1: baggerwerkzaamheden voert Natuurmonumenten uit met inzet van subsidies Fase 2: de natuurinrichting verzorgt de provincie Noord-Holland.	NNN-gronden inrichten	Fase 1: Realisatie Fase 2: Plan	2026 - 2029	€ 5.757.000	Fase 1: Natuur-monumenten Fase 2: Provincie Noord-Holland
GV19 - Horstermeerpolder Het project Horstermeerpolder-Zuid richt zich op de inrichting van circa 133 ha Natuurnetwerk Nederland (NNN) en draagt bij aan de realisatie van Natura 2000-doelen. De maatregelen bestaan uit het afgraven van de veen-toplaag, het ontwikkelen van passende natuurtypen en het optimaliseren van de hydrologische situatie.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026 - 2027	€ 2.931.357	Provincie Noord-Holland
GV75 - Faunapassages OVP In het Oostelijke Vechtplassengebied (OVP) zijn op meerdere locaties faunavoorzieningen nodig om natuurgebieden met elkaar te verbinden, zowel bij gemeentelijke als provinciale wegen. Inmiddels zijn drie bruggen voorzien van faunaplanken en wordt samen met de gemeente gewerkt aan de realisatie van vier nieuwe locaties. Voor het project is een taakstellend budget beschikbaar; doel is om binnen dit budget zo veel mogelijk passages te realiseren.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2027	€ 1.394.110	Provincie Noord-Holland (uitvoering door gemeente Wijdemeren)
GV80 - Toegekend budget OVP-deel I* OVP-deel I is 1 van de 5 gebieden waaraan NNN-realisatie budget is toegekend. Het budget is bestemd voor voorbereiding, verwerving, schadeloosstelling en inrichting van alle restant ha NNN in OVP deel I. De prognose van de programmering en fases in dit deelgebied zijn financieel vertaald in deze factsheet.	NNN-gronden inrichten	Plan	2026 - 2032	€ 62.500.000	Provincie Noord-Holland

* Dit is geen lopend project maar een gebiedsproces, waaraan budget is toegekend.

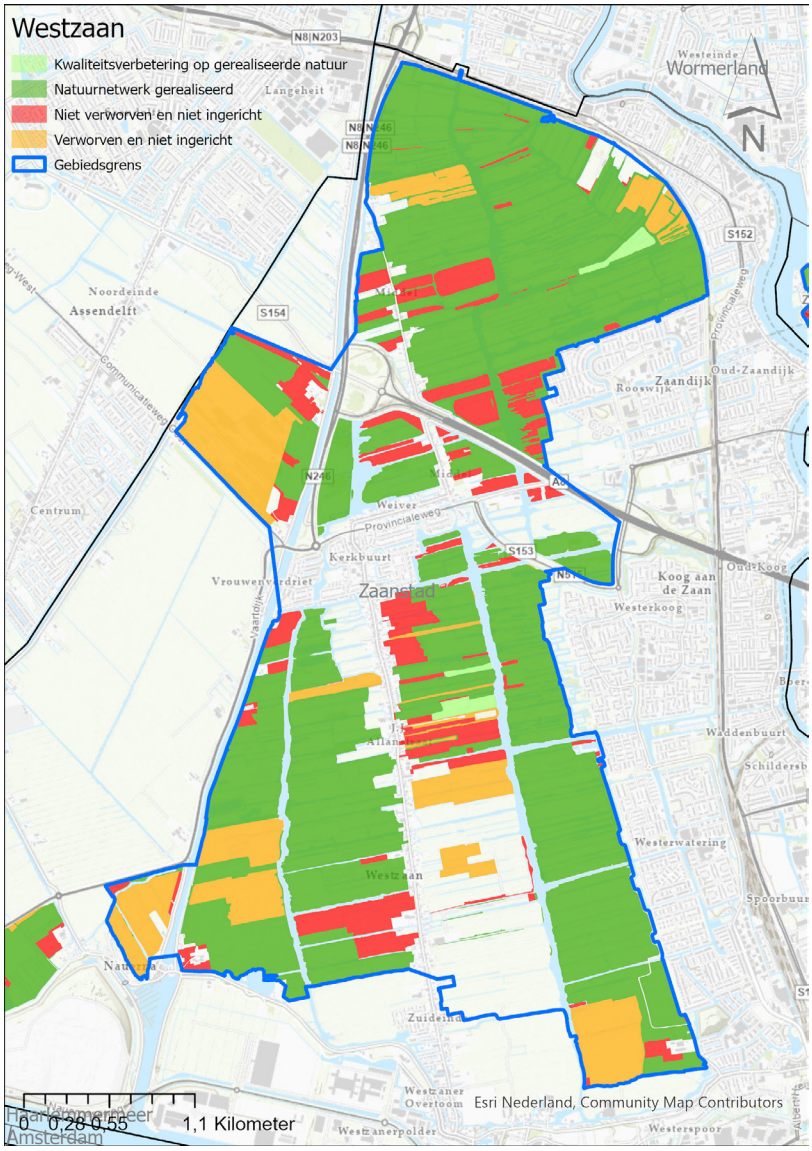

Project: GV75 - Faunapassages OVP
Eind 2025 zijn onder de Kooibrug in Ankeveen en de Kattenbrug in Kortenhoef loopplanken aangebracht die de oversteek voor otters en andere marterachtigen veiliger maken. Via deze voorzieningen kunnen de dieren eenvoudig van oever naar oever bewegen. Dit vergroot hun overlevingskansen, omdat zij niet langer via de weg hoeven over te steken. Het plan is om in 2026 nog drie extra faunapassages te realiseren.

4.1.2 Westzaan

Gebiedsgrens

Het gebied Westzaan bestaat uit de gemeenten Amsterdam (gedeeltelijk), Wormerland (gedeeltelijk) en Zaanstad (gedeeltelijk).

Kenmerken van het gebied

In de polder Westzaan komen verschillende stadia van brakke verlanding voor.
Het gebied is één van de belangrijkste veenweidegebieden voor brakke ruigten met soorten als echt lepelblad, echte heemst en brakke graslanden. Daarnaast komen hier brakke veenmosrietlanden voor, een op internationale schaal zeldzame vegetatie.

Door de ligging zijn er goede kansen om het brakke karakter te behouden, te herstellen en te versterken. Het gebied is bovendien een kerngebied voor de noordse woelmuis, een soort die uitsluitend in Nederland voorkomt.
In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening NH2022) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- Water en verlandingsvegetaties in een oorspronkelijk brak milieu
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Vanuit Natura 2000 gelden de volgende kernopgaven:

- Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen
- Herstel van mozaïek aan verlandingsstadia (van open water tot moerasbos) en van gradiënten in watertypen, inclusief brak water

- Behoud en herstel van plas-dras situaties voor noordse woelmuis
- Herstel van grote oppervlakten en brede zones met overjarig riet (inclusief waterriet), door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging voor rietmoerasvogels en noordse woelmuis
- Behoud en herstel van de brakke variant van habitattype ruigten en zomen (harig wilgenroosje) mede als leefgebied voor de noordse woelmuis.

Opgave en aanpak
Dit deelgebied bestaat uit Polder Westzaan (deel I) met nog een restant van 249 hectare en Nauernasche veen (deel II) met een restantopgave van 18 hectare.

Polder Westzaan (deel I) betreft een hydrologische eenheid waar de verbrakking een belangrijke pijler is voor de ontwikkeling van het gebied.
Voor het gebied gelden internationale biodiversiteitsdoelen (VHR), die worden gerealiseerd via Natura 2000, het Programma Natuurherstel en het NNN. Een belangrijke maatregel is de verbrakking van het watersysteem. Deze maatregel draagt bij aan het behalen van natuurdoelen, maar is op zichzelf niet voldoende.

In 2026 is de gebiedsvisie verder uitgewerkt aan de hand van 5 pijlers:
- NNN-realisatie
- Weidevogels
- Verbrakking
- Toekomstbestendige boerenbedrijven
- Veenmosrietlanden

Voor de realisatie van de resterende NNN-opgave in Westzaan is € 41,4 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag is exclusief middelen voor verbrakking en voor reeds lopende projecten waarvoor al budget is gereserveerd.

Planning
Het gebied bevindt zich in de studiefase. In deze fase wordt onderzocht hoe verschillende functies en belangen zich verhouden tot de natuurdoelstellingen.
Belangrijke mijlpalen:
- 2027: opstellen inrichtings- en beheerplan en voeren gesprekken met grondeigenaren
- 2029: vaststelling projectbesluit

Overzicht van lopende projecten in het gebied

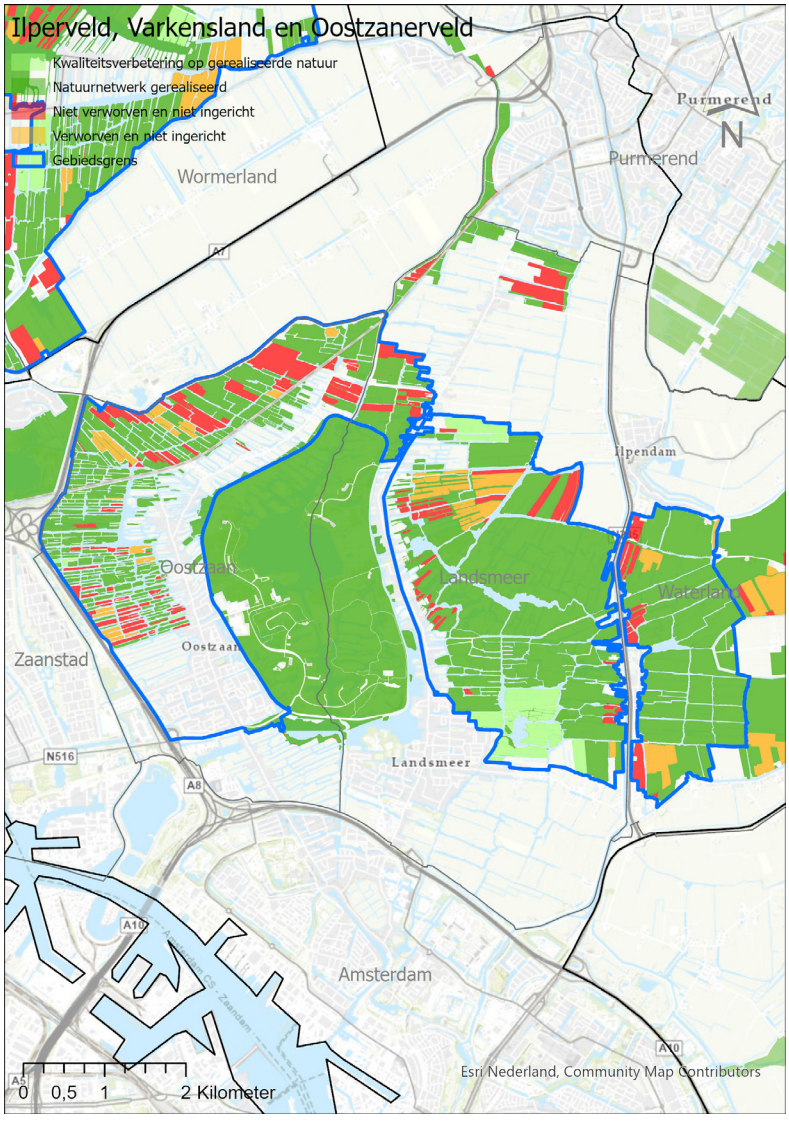
Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
LH31 - Maatregelen Noorderveen De Provincie Noord-Holland heeft in 2025 circa 40 ha aan NNN-begrensde percelen, gelegen binnen het Natura 2000-gebied Polder Westzaan, in eigendom verworven. Daarnaast wordt onderzocht of circa 23 ha aan aangrenzende percelen binnen het NNN, die reeds in eigendom zijn van de provincie, in dit project kunnen worden betrokken ten behoeve van de realisatie van het NNN.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2027 - 2030	€ 1.450.000	Provincie Noord-Holland
LH40 - Toegekend budget Westzaan* Westzaan is 1 van de 5 gebieden waaraan NNN-realisatie budget is toegekend. Het budget is bestemd voor voorbereiding, verwerving, schadeloosstelling en inrichting van alle restant ha NNN in Westzaan. De prognose van de programmering en fases in dit deelgebied zijn financieel vertaald in deze factsheet.	NNN-gronden inrichten	Studie	2030 - 2034	€ 41.400.000	Provincie Noord-Holland

* Dit is geen lopend project maar een gebiedsproces, waaraan budget is toegekend.

4.1.3 IVOT (Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld, Twiske)

Gebiedsgrens

Het gebied IVOT bestaat uit de gemeenten Amsterdam (gedeeltelijk), Landsmeer, Oostzaan, Purmerend (gedeeltelijk), Waterland, Wormerland (gedeeltelijk) en Zaanstad (gedeeltelijk).

Kenmerken van het gebied
Het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en het Twiske (IVOT) vormen samen het grootste uitgeveende laagveencomplex ten noorden van Amsterdam. Ilperveld, Varkensland en Oostzanerveld bestaan vooral uit extensieve vochtige graslanden, rietlanden en moerasvegetaties. Deze gebieden zijn van groot belang voor weide- en moerasvogels, zoals grutto, tureluur, rietzanger en roerdomp, en voor soorten als de noordse woelmuis, bittervoorn en meervleermuis. Het landschap is hier open van karakter.

Het Twiske onderscheidt zich door een groter aandeel bos- en rietvegetaties en een parkachtig, recreatief gebruik. Hierdoor is het gebied meer besloten van karakter, maar het blijft van belang voor water- en rietvogels, de noordse woelmuis en als foerageergebied voor de meervleermuis.

In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening NH2022) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:
- Water en verlandingsvegetaties in een oorspronkelijk brak milieu
- Open veenlandschap met extensief beheerde graslanden voor weidevogels
- Alleen voor Twiske: Halfopen bos- en parklandschap met recreatief gebruik

Vanuit Natura 2000 gelden de volgende kernopgaven:
- Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen.
- Herstel van mozaïek aan verlandingsstadia (van open water tot moerasbos) en van gradiënten in watertypen, inclusief brak water
- Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden en vochtige heiden laagveengebied, en veenbossen, hoogveenbossen, in samenstelling met gemeenschappen van open water.
- Plas-dras situaties voor smienten, kemphaan en noordse woelmuis.
- Herstel van grote oppervlakten en brede zones met overjarig riet (inclusief waterriet), door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging voor rietmoerasvogels en noordse woelmuis
- Behoud en herstel van de brakke variant van habitattype ruigten en zomen (harig wilgenroosje) mede als leefgebied voor de noordse woelmuis.

Opgave en aanpak
Binnen het focusgebied IVOT resteert een opgave van 275 hectare NNN.

De realisatie van het NNN wordt gefaseerd uitgevoerd.

- **Fase I Oostzanerveld**
  De eerste fase richt zich op het deelgebied Oostzanerveld, waarbij de provincie optreedt als projecttrekker. In dit deelgebied wordt 144 hectare NNN gerealiseerd.
  Voor dit gebied is € 23,8 miljoen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de NNN-opgave. Dit bedrag is exclusief middelen voor reeds lopende projecten. Zie de tabel hieronder.
- **Fase II: Ilperveld, Varkensland en Twiske**
  Landschap Noord-Holland is initiatiefnemer voor de NNN-realisatie in het Ilperveld en is voornemens binnen dat project NNN te realiseren.

Voor de gebieden in Fase II is nog geen budget gereserveerd. Er wordt gewerkt volgens de zogenoemde dakpanconstructie: zodra capaciteit vrijkomt in gebieden met toegekend budget, wordt voor de gebieden uit fase II budget aangevraagd en toegekend. Vervolgens wordt de regie genomen op de verdere realisatie van het NNN.

Planning
Het deelgebied Oostzanerveld bevindt zich in de studiefase. In deze fase wordt toegewerkt naar een gebiedsvisie. Belangrijke mijlpalen:
- 2026: Vaststelling visie Oostzanerveld met totaalinzicht in problematiek en mogelijke oplossingsrichting.
- 2027: Start Opstellen Inrichtings- en beheerplan
- 2029: vaststelling projectbesluit
- 2030: Start voorbereiding Ilperveld (overige deel), Varkensland en Twiske

Overzicht van lopende projecten in het gebied

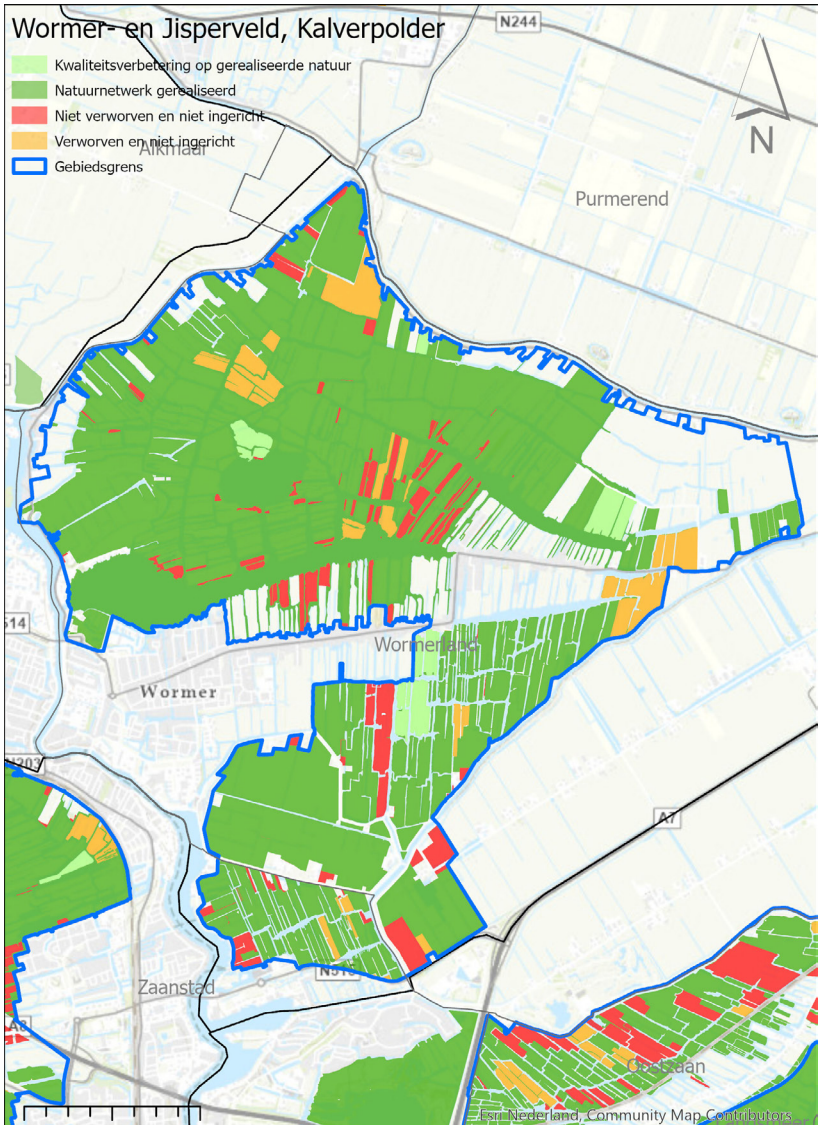
Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
LH26 - Natuurverbinding corridor ASD-Hoorn Op 20 november 2019 is de bestuursovereenkomst Corridor Amsterdam–Hoorn gesloten, gericht op een meerjarige samenwerking tussen Rijk en regio. Het realiseren van natuurverbindingen door de provincie maakt hiervan onderdeel uit. In het kader van de uitvoering worden twee faunapassages toegevoegd aan de scope van het project N515 Ramsbeek.	NNN- gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2030	€ 1.965.975	Provincie Noord-Holland
LH30 - Opknappen verwilderde percelen Dit project betreft natuurherstel van NNN-percelen die in eigendom zijn van de provincie.	Kwaliteits-verbetering	Realisatie	2026	€ 280.000	Provincie Noord-Holland
LH50 - Toegekend budget Oostzanerveld (IVOT-I)* Oostzanerveld is 1 van de 5 gebieden waaraan NNN-realisatie budget is toegekend. Het budget is bestemd voor voorbereiding, verwerving, schadeloosstelling en inrichting van alle restant ha NNN in Oostzanerveld (IVOT-deel I).	NNN- gronden inrichten	Studie	2030- 2034	€ 23.800.000	Provincie Noord-Holland

* Dit is geen lopend project maar een gebiedsproces, waaraan budget is toegekend.

4.1.4 Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder (WJV&K)

Gebiedsgrens

Het gebied WJV&K bestaat uit de gemeenten Alkmaar (gedeeltelijk), Purmerend (gedeeltelijk), Uitgeest (gedeeltelijk), Wormerland (gedeeltelijk) en Zaanstad (gedeeltelijk).

Kenmerken van het gebied

Het Wormer- en Jisperveld is één van de grootste aaneengesloten veenweidegebieden van WestEuropa. Het open landschap met sloten, weilanden, rietkragen en veenplassen is een belangrijk leefgebied voor moeras- en weidevogels zoals roerdomp, rietzanger, smient, slobeend en grutto. Daarnaast komen rietzomen met veenmosrietlanden, vochtige laagveenheiden en natte ruigten langs oevers voor.

De Kalverpolder ligt gescheiden van het Wormer- en Jisperveld door de Enge Wormer en is met name van belang vanwege de aanwezigheid van veenmosrietlanden en natte ruigten. Gezamenlijk vormen deze gebieden een belangrijk leefgebied voor de noordse woelmuis, met een afwisseling van natte graslanden, rietzomen en ruigtevegetaties.

In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening PN2022) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- Open water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu
- Open landschap met extensieve weidevogelgraslanden

Vanuit Natura 2000 gelden de volgende kernopgaven:
- Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen
- Herstel van mozaïek aan verlandingsstadia (van open water tot moerasbos) en van gradiënten in watertypen, inclusief brak water
- Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap en vissen zoals bittervoorn, kleine modderkruiper
- Alle successiestadia van laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en vochtige heiden (laagveengebied), in samenstelling met gemeenschappen van open water
- Plas-dras situaties voor smient en broedvogels zoals kemphaan en noordse woelmuis

Opgave en aanpak
Binnen het focusgebied Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder resteert een opgave van 200 hectare NNN.

Voor dit gebied is nog geen budget gereserveerd.
Ontwikkelkansen worden benut wanneer deze zich voordoen via het NNN-kansenloket. Daarnaast wordt gewerkt volgens de zogenoemde dakpanconstructie: we kunnen pas aan de slag in onderhavig gebied, zodra capaciteit vrijkomt in gebieden met toegekend budget. Dan wordt ook voor dit nieuwe gebied budget aangevraagd en toegekend. Vervolgens wordt door de provincie de regie genomen op de realisatie van het NNN.

Planning
Volgens de huidige prognose kan in 2031 worden gestart met de voorbereiding in dit gebied.

In het gebied Wormer-Jisperveld en Kalverpolder lopen nu geen NNN-projecten.

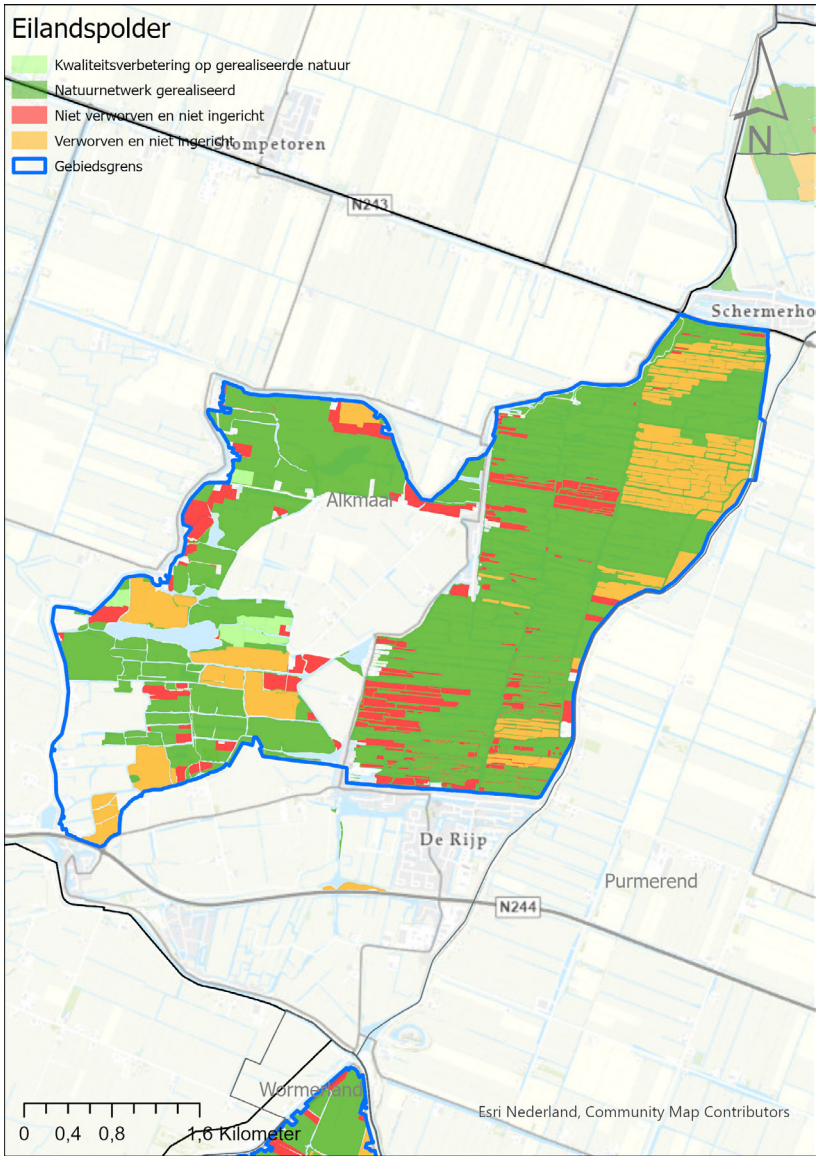
Project: Aankoop recreatie-eilandjes Wormer- en Jisperveld (Natuurmonumenten)
In 2025 heeft Natuurmonumenten twee recreatie-eilandjes in het Wormer- en Jisperveld aangekocht van particuliere eigenaren. De eilandjes zijn klein (circa 0,2 hectare per stuk), maar vormen ecologisch belangrijke schakels in het gebied. Recreatie-eilandjes zijn vaak begroeid met hoge bomen en struiken. Dit heeft tot gevolg dat weidevogels in een relatief groot gebied rondom deze eilandjes niet tot broeden komen. Om deze verstoring te verminderen, staat Natuurmonumenten ook bij kleine percelen open voor aankoop of ruil. Na verwerving worden de eilandjes zo ingericht dat ze geen verstorend effect meer hebben op weidevogels.

4.1.5 Eilandspolder

Gebiedsgrens

Het gebied Eilandspolder bestaat uit de gemeenten Alkmaar (gedeeltelijk), Castericum (gedeeltelijk), Koggenland, Purmerend (gedeeltelijk) en Wormerland (gedeeltelijk).

Kenmerken van het gebied

De Eilandspolder kenmerkt zich door een samenhangend systeem van moerasnatuur, weidevogelgraslanden en open water. Deze combinatie zorgt voor een hoge biodiversiteit en grote landschappelijke waarde. Sommige soorten en habitattypen zijn gebonden aan één van deze onderdelen, maar voor veel soorten bestaat het leefgebied uit een combinatie hiervan. Het functioneren van het ecosysteem is daarom afhankelijk van het behoud van alle drie de onderdelen.

In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening PN2022) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- Water en verlandingsvegetaties met daarbij horende fauna
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels en wintergasten

Vanuit N2000 gelden de volgende kernopgaven:

- Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels
- Herstel van mozaïek van verlandingsstadia en herstel van gradiënt watertypen
- Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: Veenmosrietlanden in samenstelling met gemeenschappen van open water
- Plas-dras situaties voor smienten en noordse woelmuis

Opgave en aanpak
Binnen het focusgebied Eilandspolder resteert een opgave van 328 hectare NNN.

Voor dit gebied is nog geen budget gereserveerd. Ontwikkelkansen worden benut wanneer deze zich voordoen. Daarnaast wordt gewerkt volgens de zogenoemde dakpanconstructie: zodra capaciteit vrijkomt in projecten met toegekend budget, wordt voor dit gebied budget aangevraagd en toegekend. Vervolgens wordt door de provincie de regie genomen op de realisatie van het NNN.

Planning
Volgens de huidige prognose kan in 2031 worden gestart met de voorbereiding in dit gebied.

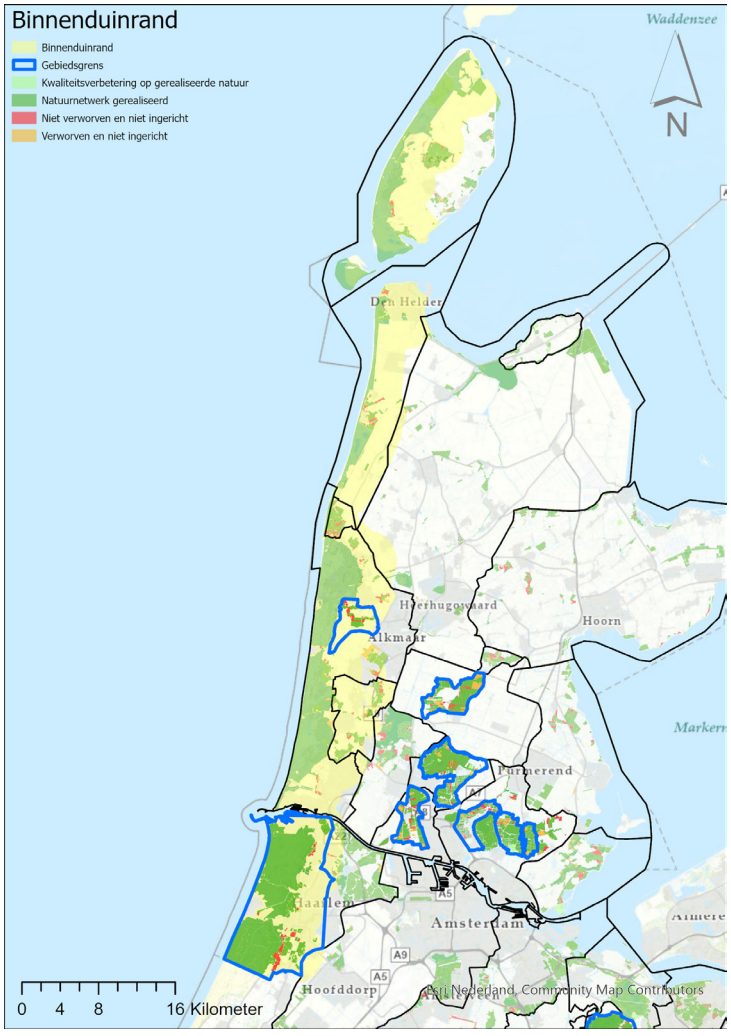
In het gebied Eilandspolder lopen nu geen NNN-projecten.

4.2 Programmering buiten focusgebieden

Buiten de focusgebieden ligt het accent op het benutten van kansen via het NNN-kansenloket (zie paragraaf 2.2), initiatieven van derden en de beschikbaarheid van grond.
Daarnaast is er een belangrijke aanvullende opgave in de Binnenduinrand. In dit gebied lopen twee gebiedsprocessen waaraan is prioriteit gegeven en budget is toegekend: Zuid-Kennemerland en de Weidse Polders.

4.2.1 Binnenduinrand

Gebiedsgrens
Het gebied Binnenduinrand bestaat uit de gemeenten Alkmaar (gedeeltelijk), Bergen, Beverwijk, Bloemendaal (gedeeltelijk), Castericum (gedeeltelijk), Den Helder, Dijk en Waard, Haarlem (gedeeltelijk), Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede (gedeeltelijk), Heiloo, Hollands Kroon, Schagen, Texel, Uitgeest (gedeeltelijk), Velsen (gedeeltelijk) en Zandvoort (gedeeltelijk).

De binnenduinrand vormt de overgang tussen de duinen en het achterland. Vroeger lag hier een soortenrijk gebied

met moerassen en beekjes. Vanaf de 17e eeuw bouwden rijke kooplieden er buitenplaatsen vanwege de natuur en het schone water.
In de 20e eeuw veranderde de geleidelijke overgang in een scherpe grens tussen duinen en polder. Voor het herstel van de biodiversiteit is het belangrijk om deze overgang deels terug te brengen, met name door de kwel uit de duinen te herstellen. Omdat goed ontwikkelde kwel in Nederland zeldzaam is, zijn de bijbehorende vegetaties schaars. De binnenduinrand biedt kansen voor herstel, maar dit is niet overal haalbaar. Nader onderzoek moet uitwijzen waar de kansen het grootst zijn.

In het coalitieakkoord 2023–2027 staat dat de provincie 300 hectare NNN in de binnenduinrand wil realiseren. De voorkeur gaat uit naar gebieden met potentie voor typische binnenduinrandnatuur. Als compensatie vervalt elders in de provincie NNN met een lagere natuurwaarde.

Uit de VHR-analyse uit 2024, opgenomen in bijlage 2 van de NNN-realisatiestrategie, blijkt dat ongeveer 200 hectare nodig is voor kwelafhankelijke natuur. Het gaat bijvoorbeeld om blauwgraslanden en duinbeken. De 300 hectare in de binnenduinrand kan hieraan bijdragen.

Naast deze opgave is er ook behoefte aan leefgebied voor pionierbroedvogels. Dit zijn vogels die broeden op kale grond, zoals de bontbekplevier. Vooral in de noordelijke binnenduinrand liggen kansen, omdat daar de invloed van zout groot is. Ook hier kan de 300 hectare NNN een belangrijke rol spelen.

In het gebied lopen al verschillende projecten voor de realisatie van het NNN. Deze projecten helpen om de

Project: KL47 Zanderij Noord
Door de gemeente Castricum is in 2017 het kaderstellend besluit genomen om natuur te realiseren in de Zanderij Noord. In 2023 is het gebied daadwerkelijk begrensd als onderdeel van het NNN. De gemeente heeft vervolgens een bestemmingsplanwijziging doorgevoerd om de bestemming van het gebied om te zetten naar natuur. Dit bestemmingsplan is in juni 2024 definitief vastgesteld door de gemeenteraad.

Het grootste deel van de gronden in het gebied is inmiddels verworven. Met één eigenaar lopen nog gesprekken over verwerving. In totaal wordt 22 hectare natuur gerealiseerd. Naar verwachting is daarvan tot en met mei 2026 19 ha gerealiseerd.

Project: NHN17 - Zandpolder 4 en 5 (in samenwerking met Landschap NH)
Landschap Noord-Holland heeft de ambitie om het areaal natuur in de provincie te vergroten. Dit gebeurt onder andere door percelen binnen het NNN aan te kopen en in te richten als natuur.

Een gebied met veel potentie voor natuurontwikkeling is de binnenduinrand tussen Callantsoog en Grote Keeten. In dit gebied, de Zandpolder, wordt kwelwater uit de duinen benut voor de ontwikkeling van botanisch waardevolle percelen. Daarnaast worden percelen ingericht om water vast te houden, in combinatie met de aanleg van broedeilanden voor soorten zoals kluut, visdief en kokmeeuw.

Twee gebieden die recent zijn ingericht met financiering vanuit de provincie zijn Zandpolder 4 en Zandpolder 5. Beide gebieden zijn gerealiseerd in de periode 2024 tot en met eind 2025. Hierbij is de voedselrijke toplaag afgegraven en is reliëf aangebracht, waardoor zowel natte als droge zones zijn ontstaan. Dit zorgt voor geschikte leefgebieden voor diverse soorten flora en fauna.

typische natuur van de binnenduinrand terug te brengen.

Overzicht van lopende projecten in de binnenduinrand

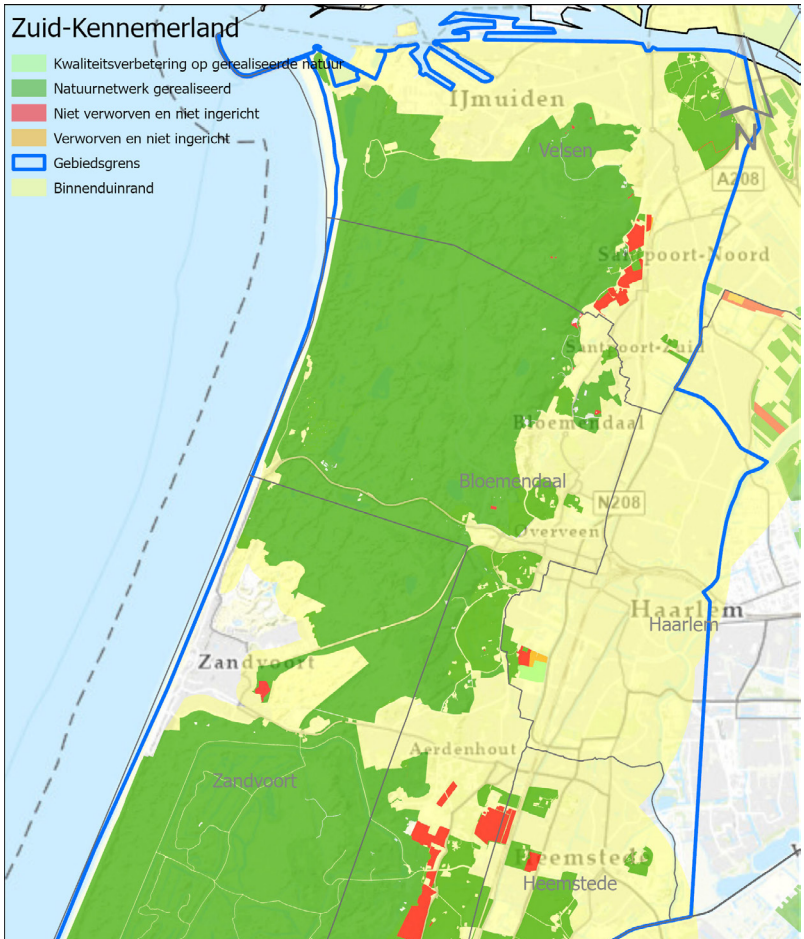
Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
KL43 - Gronden St. Jelgersma vd Hoop Dit project betreft de inrichting van 12,6 ha NNN op gronden van de Stichting Jegersma vd Hoop. Voor het bereiken van de beoogde natuurdoelen is een Inrichtingsplan opgesteld. Met de inrichting worden de volgende natuurdoeltypen gerealiseerd: vochtig hooiland, droog schraalgrasland en kruiden- en faunarijk grasland. Start inrichting is gepland najaar 2026.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026 - 2027	€ 233.741	Provincie Noord-Holland
KL45 - De Bleek In 2023 liet Stichting De Bleek een deel van haar gronden begrenzen als NNN. De stichting werkt aan natuurontwikkeling, een robuuste waterhuishouding en het versterken van de cultuurhistorische waarden van de bleekvelden. Deze ambities sluiten aan bij die van de provincie, PWN, het hoogheemraadschap en de gemeente Bergen voor de binnenduinrand. PWN ondersteunt bij planvorming en realisatie, zoals ontwerp, uitvoering en mogelijk beheerplan. Stichting De Bleek blijft eigenaar en verantwoordelijk voor het beheer.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026	€ 687.053	Stichting De Bleek
KL47 - Zanderij Noord Het projectgebied is een ecologisch waardevol NNN-gebied van circa 22 ha. Met 11 van de 12 grondeigenaren is overeenstemming over de inrichting als natuur. PWN heeft het definitief ontwerp (DO), uitvoeringsontwerp (UO) en de aanbesteding afgerond. De uitvoering verloopt in twee fasen en startte op 26 januari 2026 voor het grootste deel van het gebied. De resterende percelen in de noordoosthoek volgen naar verwachting van september 2026 tot en met maart 2027. De oplevering staat gepland voor maart 2027.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026 - 2027	€ 2.472.843	Provincie Noord-Holland
KL50 - Zuurvenspolder Sinds 2019 werken bewoners, Landschap Noord-Holland en overheden aan de ontwikkeling van de Zuurvenspolder tot natuurgebied, met focus op biodiversiteit, behoud van open landschap en cultuurhistorie, en het tegengaan van verrommeling. In 2025 is circa 51 ha begrensd als NNN. De provincie heeft opdracht gegeven voor een inrichtings- en beheerplan met kostenraming (oplevering eind 2026). Voorbereiding volgt in 2027, realisatie in 2028.	NNN-gronden inrichten	Plan	2027 - 2028	€ 1.795.227	Landschap Noord-Holland; Provincie Noord-Holland

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
KL51 - Inrichting Egmond aan de Hoef De percelen bij Egmond aan den Hoef liggen naast het Natura 2000- en NNN-gebied Noordhollands Duinreservaat, in de overgang van duin naar polder. Herstel van deze gradiënt versterkt natuurtypen en bevordert migratie van soorten. Door kwel uit de duinen kan soortenrijke duinzoomnatuur ontstaan, zoals graslanden, moerassen en poelen. Het gebied draagt ook bij aan waterberging bij schommelingen in het grondwater.	NNN-gronden inrichten	Plan	2027 - 2028	€ 200.000	Provincie Noord-Holland; PWN
NHN30 - Waalenburg fase 2 Grondwatermonitoring De effecten van de peilopzet op omliggende percelen worden gemonitord, evenals de mate waarin de beoogde ambities worden gerealiseerd. De provincie monitort het waterpeil in het gebied tot en met 2029.	NNN-gronden inrichten	Realisatie, nazorg	2020 - 2029	€ 86.227	Provincie Noord-Holland
PPLG05 - 50-70 ha NNN Binnenduinrand De provincie streeft naar de realisatie van 300 ha Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de binnenduinrand. In de KTA is een bestedingsvoorstel opgenomen voor de realisatie van 50 tot 70 ha NNN in de binnenduinrand, ten laste van de reserve PPLG. Een deel van deze opgave wordt gerealiseerd via projecten met een eigen projectcode, zoals KL50 en KL51.	NNN-gronden inrichten	Plan	2027 - 2028	€ 3.950.000	Provincie Noord-Holland

4.2.1.1 Zuid-Kennemerland

Gebiedsgrens

Het gebied Zuid-Kennemerland bestaat uit de gemeenten Bloemendaal (gedeeltelijk), Haarlem (gedeeltelijk), Heemstede (gedeeltelijk), Velsen (gedeeltelijk) en Zandvoort (gedeeltelijk).

Kenmerken van het gebied
Kennemerland Zuid (KLZ) is de verzamelnaam voor verschillende gebieden langs de binnenduinrand van Nationaal Park en Natura2000-gebied Zuid-Kennemerland en de Amsterdamse Waterleidingduinen.
Deze gebieden vormen allemaal de overgang van de duinen naar het achterland, maar verschillen onderling in karakter. Door drinkwaterwinning is de invloed van kwel in delen van KLZ afgenomen. Op sommige plekken komt echter nog steeds kwel voor, met bijbehorende bijzondere en (potentieel) waardevolle natuur. Daarnaast wordt het gebied gekenmerkt door de aanwezigheid van historische buitenplaatsen, die zich hier vanaf de 17e eeuw hebben gevestigd.
De NNN-gebieden binnen Kennemerland Zuid vormen daarnaast een (potentiële) verbindingsfunctie tussen de natuurgebieden van het binnenland en de duinen.

In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening PN2022) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:
- Landgoederen in de binnenduinrand

Opgave en Aanpak
Binnen het projectgebied ZKL ligt nog circa 230 hectare ongerealiseerd NNN.
Sinds 2023 loopt hiervoor een gebiedsproces.

De afgelopen jaren heeft dit gebiedsproces de studiefase doorlopen. In de 1 ste helft van 2026 zijn een vijftal bouwstenen opgeleverd. Deze bouwstenen vormen een projectenportfolio, waarbij elk project in eigen tempo wordt toegewerkt naar planvorming en inrichting.
Voor de realisatie van de resterende NNN-opgave in Zuid-Kennemerland is € 42 miljoen beschikbaar gesteld.

Planning
2026: Afronding studiefase
2027: Start verschillende projecten om te komen tot NNN-realisatie

Overzicht van lopende projecten in het gebied

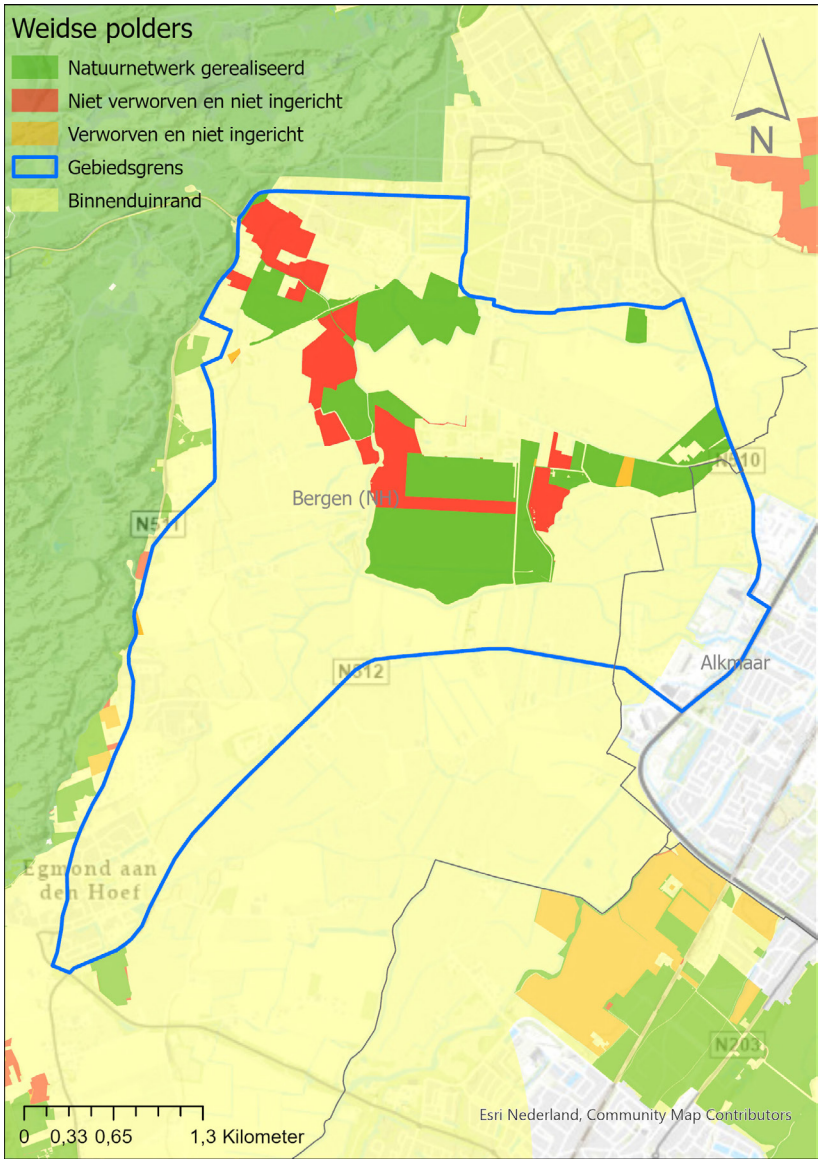
Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
KL54 - WTG De NNN-opgave in dit gebied omvat de realisatie van circa 19 ha natuur. De begrensde percelen zijn deels in eigendom van particuliere grondeigenaren (circa 4 ha) en deels in eigendom van de provincie Noord-Holland (circa 15 ha). Opdracht is verleend voor het opstellen van een inrichtingsplan voor het gehele gebied.	NNN-gronden inrichten	Studie	2027-2029	€ 1.906.168	Provincie Noord-Holland
KL70 - Toegekend budget ZKL* Zuid-Kennemerland (ZKL) is een van de vijf gebieden waarvoor budget voor NNN-realisatie is toegekend. Dit budget is bestemd voor de voorbereiding, verwerving, schadeloosstelling en inrichting van de resterende ha NNN binnen ZKL.	NNN-gronden inrichten	Plan	2027 - 2036	€ 40.093.832	Provincie Noord-Holland

* Dit is geen lopend project maar een gebiedsproces, waaraan budget is toegekend.

4.2.1.2 Weidse Polders

Gebiedsgrens

Het gebied Weidse Polders bestaat uit de gemeente Alkmaar (gedeeltelijk).

Kenmerken van het gebied

Het gebied heeft een overwegend open karakter, waarin intensief en extensief beheerde graslanden elkaar afwisselen. Omdat nog niet alle percelen zijn overgedragen aan natuurbeherende organisaties, worden sommige percelen nog intensief gebruikt en hebben deze beperkte natuurwaarden.

De grootste natuurpotentie ligt in de oudere, relatief soortenrijke graslanden. Deze kunnen zich ontwikkelen tot kamgrasweiden en orchideeënrijke dotterbloemhooilanden. Door meer graslanden extensief te beheren en het gebied te vernatten met behulp van lokale kwel, kan de natuurkwaliteit aanzienlijk verbeteren. Daarnaast kunnen de bunkers van het Bunkercomplex Vliegveld Bergen mogelijk worden ingericht als verblijfplaatsen voor vleermuizen.

In de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (Omgevingsverordening PN2022) worden voor Bergermeer en Loterijlanden en Damlander- en Philistijnse polder de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- Kwelgevoed open strandvlaktelandschap met extensieve graslanden

Opgave en Aanpak

Binnen het projectgebied Weidse Polders ligt nog 87 ha ongerealiseerde NNN. Sinds 2024 loopt hiervoor een gebiedsproces.

De afgelopen jaren is samen met gebiedspartijen (gemeente Bergen, Natuurmonumenten, HHNK, PWN, LTO en KAVB) toegewerkt naar een gebiedsvisie. Op 23 oktober 2024 is hiervoor een intentieovereenkomst ondertekend. In december 2025 hebben Gedeputeerde Staten (GS) de concept-gebiedsvisie ter kennisname aangenomen.

In januari 2026 heeft de visie ter inzage gelegen bij de gemeente Bergen en is een informatiemarkt georganiseerd. Het college van burgemeester en wethouders (B&W) van Bergen heeft de gebiedsvisie aangenomen en nog voor de zomer is deze vastgesteld door de gemeenteraad.

Voor de realisatie van de resterende NNN-opgave in Weidse Polders is € 15,7 miljoen beschikbaar gesteld.

Planning
Het gebiedsproces bevindt zich aan het begin van planfase.

2026: vaststelling gebiedsvisie
2027: start planfase

Overzicht van lopende projecten in het gebied

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
KL60 - Toegekend budget Weidse Polders* Weidse Polders (WP) is een van de vijf gebieden waarvoor budget voor NNN-realisatie is toegekend. Dit budget is bestemd voor de voorbereiding, verwerving, schadeloosstelling en inrichting van de resterende ha NNN binnen WP. De prognose van de programmering en fasering in dit deelgebied is financieel vertaald in deze factsheet.	NNN-gronden inrichten	Plan	2028 - 2036	€ 15.700.000	Provincie Noord-Holland

* Dit is geen lopend project maar een gebiedsproces, waaraan budget is toegekend.

4.2.2 Overige lopende projecten buiten focusgebied

Overzicht van lopende projecten buiten focusgebied

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
GV10 - Holendrechterpolder De NNN-opgave aan de Amstelweg omvat circa 26 ha, waarvan 18 ha is ingericht als weidevogelnatuur door de provincie. Hiervan is 7,6 ha nog eigendom van Rijkswaterstaat. De resterende circa 7,64 ha wordt door Rijkswaterstaat ingericht als natuurcompensatie voor de verbreding van de A6–A9. Na afronding wordt het gebied als één geheel in de markt gezet voor beheer. Tot die tijd verzorgt de provincie het tijdelijk beheer.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026 - 2028	€ 152.805	Provincie Noord-Holland (samen met Rijks-waterstaat)

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
GV11 - Schil Naardermeer Het project Schil Naardermeer is een samenwerking tussen de provincie Noord-Holland, waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Natuurmonumenten. Rond het Naardermeer wordt een natte bufferzone ('de Schil') aangelegd voor bescherming en toekomstbestendigheid. Deze zone houdt schoon water langer vast en vermindert afstroming naar omliggende polders. De ontwikkeling tot rietland biedt leefgebied voor soorten als de grote karekiet en versterkt de biodiversiteit. Zo ontwikkelt het Naardermeer zich verder als leefgebied voor onder meer purperreiger, roerdomp, baardmannetje, snor en otter.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026 - 2029	€ 6.052.271	Provincie Noord-Holland
GV70 - Pilot Waterbuffels Waterland-tak-West In deze pilot wordt het moerasgebied op het voormalige A1-tracé beheerd met waterbuffels. Uit de pilot in Waterlandtak-West blijkt dat waterbuffels minder geschikt zijn, omdat zij jonge bomen onder hoogspanningskabels onvoldoende verwijderen. Dit is wel nodig voor een open en veilig landschap. Daarom wordt de begrazing overgenomen door Galloways, die jonge opslag beter verwijderen en beter passen bij de beheeropgave. De kudde wordt op korte termijn uitgebreid.	Kwaliteits-verbetering	Realisatie	2026	€ 48.193	Provincie Noord-Holland; FREE Nature; Staats-bosbeheer
GV78 - Monitoring peilverruiming Naardermeer De flexibele peilmarge van het Naardermeer wordt verruimd en via monitoring gevolgd om eventuele negatieve effecten op de natuur te beoordelen, zoals vereist voor de passende beoordeling. De monitoring loopt van 2025 tot en met 2031.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2026 - 2031	€ 254.883	Provincie Noord-Holland
KL30 - Groene As Bovenlanden (Stichting) Stichting Bovenlanden Aalsmeer verwerft en richt delen van het begrensde NNN in de Westeinderscheg in, met inzet van de Subsidieregeling SKNL.	NNN-gronden inrichten	Subsidie	2026	€ 449.500	Stichting Bovenlanden

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
KL57 - Duurzaam Dijkland Een ecologische analyse en onderzoek naar de impact op agrarische bedrijven zijn afgerond. Scenario 3B is het meest kansrijk: een mozaïek van natuur en landbouw, efficiëntere verkaveling en een agrarische coöperatie voor uitvoering en beheer. De haalbaarheid wordt nu onderzocht en uitgewerkt in een programmaplan met randvoorwaarden en vervolgstappen. Dit is de eerste stap naar een definitief gebiedsplan (voorzien begin 2027), nodig om uiterlijk in 2029 maatregelen uit te voeren.	Kwaliteits-verbetering	Studie	2026 - 2028	€ 817.060	Provincie Noord-Holland (samen met Recreatie-schap Spaarn-woude)
LH28 - Opperwoud Opperwoud is het zuidelijk deel van projectgebied PON in Waterland-Oost. Het grootste deel is eigendom van Staatsbosbeheer (SBB). De provincie ontving hiervoor € 3 miljoen aan rijksmiddelen. SBB voert het inrichtings- en beheerplan uit. Maatregelen richten zich op verbetering van het watersysteem, aanleg van beheerpaden en verbreding van greppels, ter versterking van het NNN en het weidevogelgebied	Kwaliteits-verbetering	Initiatief	2027 - 2028	€ 4.944.978	Staats-bosbeheer
NHN14 - Streepjesberg De gemeente Den Helder treedt op als trekker van de NNN-realisatie van Streepjesberg (circa 5 ha). In afstemming met de aangrenzende wijk en de beoogde beheerder Landschap Noord-Holland (LNH) is een inrichtingsplan opgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van het gebied. Na afronding van de werkzaamheden is het voornemen dat LNH de gronden verwerft en het beheer op zich neemt.	NNN-gronden inrichten	Studie	2027	€ 235.000	Gemeente Den Helder
NHN32 - Smuigelpolder Het doel is de realisatie van circa 2,5 ha NNN) in te richten als veenmoeras. Het betreft een stapsteen binnen de ecologische structuur langs de Omval-Kolhorn, die bijdraagt aan de versterking van de samenhang tussen natuurgebieden.	NNN-gronden inrichten	Plan	2026 - 2027	€ 110.000	Provincie Noord-Holland
NHN34 - Polder Waard Nieuwland Dit project betreft een NNN-opgave van circa 5 ha. Dit gebied vormt een schakel tussen twee reeds gerealiseerde delen van het NNN. In 2025 is circa 80% van Polder Waard Nieuwland gerealiseerd. Als gevolg van ongunstige weersomstandigheden wordt de resterende 20% naar verwachting in 2026 afgerond.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2025 - 2026	€ 6.508	Provincie Noord-Holland

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
NHN36 - Gebiedsafspraak Hoge Berg Texel Op 9 april 2025 is een gebieds-coöperatie opgericht om onder meer de resterende NNN-opgave van circa 73 ha te realiseren. Met de Realisatiestrategie NNN ligt het initiatief bij de gebiedspartijen en heeft de provincie een faciliterende rol. De coöperatie stelt een uitvoeringsplan op voor de realisatie, dat na afronding ter goedkeuring aan GS wordt voorgelegd.	NNN-gronden inrichten	Plan	2027 - 2031	€ 500.000	Gebieds-coöperatie
PPLG17 - Proces Ontpachting Binnen de resterende NNN-opgave vormen regulier verpachte gronden een aparte categorie. Door langdurige, wettelijk beschermde pacht zijn ze niet direct beschikbaar voor natuurontwikkeling. Pachtvrij maken is daarom essentieel. In 2026 maakt de provincie met terreinbeherende organisaties afspraken over het pachtvrij maken van ruim 900 ha en stelt hiervoor procesmiddelen beschikbaar. De ontpachting duurt meerdere jaren en wordt afgestemd op andere NNN-maatregelen.	NNN-gronden beschikbaar krijgen	Plan	2026 - 2030	€ 1.242.000	Provincie Noord-Holland; TBO's

4.3 Natuurverbindingen

Naast NNN-gebieden kent Noord-Holland natuurverbindingen: lijnvormige elementen, zoals oevers en houtwallen, die diersoorten helpen migreren en zo het natuurnetwerk versterken. Op de kaart zijn deze verbindingen indicatief weergegeven; ze laten vooral zien welke gebieden met elkaar verbonden moeten worden.

Voor elke verbinding zijn de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW's) vastgelegd in de Omgevingsverordening. Deze bevatten richtlijnen voor doelsoorten en inrichting, volgens het principe 'breed waar het kan, smal waar het moet'. Realisatie kan plaatsvinden via het NNN, groen-blauwe dooradering (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, ANLb) of door meekoppeling met andere functies, zoals waterberging. In de NNN-realisatiestrategie (bijlage 2) is deze opgave verder uitgewerkt.

In de VHR-analyse (2024, bijlage 2 van de NNN-realisatiestrategie) wordt beschreven dat natuurverbindingen een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR)-doelen in Noord-Holland. Door onder meer Natura 2000-gebieden met elkaar te verbinden, worden populaties van zeldzame soorten robuuster.

De realisatie van natuurverbindingen is vaak complex, omdat lijnvormige elementen meerdere grondeigendommen doorkruisen. Dit vraagt om samenwerking met verschillende partijen. Juist daarom is het belangrijk om kansen voor realisatie te benutten wanneer die zich voordoen.
Een belangrijk onderdeel van natuurverbindingen zijn ontsnipperingsmaatregelen. Dit zijn maatregelen die infrastructurele barrières voor soorten wegnemen, zoals ecoducten, faunaduikers en fauna-uittreedplaatsen (FUP's). Deze maatregelen zijn vaak kostbaar en worden meestal gecombineerd met infrastructurele projecten. In Noord-Holland zijn de afgelopen jaren verschillende ontsnipperingsmaatregelen gerealiseerd, bijvoorbeeld bij Bussum (natuurbrug Zanderij Crailo) en bij Bloemendaal (natuurbrug Zeepoort).

In Noord-Holland zijn momenteel verschillende projecten voor natuurverbindingen in voorbereiding of uitvoering (zie tabel op de volgende pagina).

Overzicht van lopende projecten

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
GV06 - Toelopen Natuurbrug Laarderhoogt De inrichting betreft de toelopen naar de in 2015 gerealiseerde natuurbrug Laarderhoogt over de A1. Ten behoeve van de doelsoorten, met name heidesoorten, wordt bestaand bos omgevormd naar een opener landschap met heide, open zand, enkele poelen en schraalgrasland.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2027	€ 0*	Goois Natuurre-servaat
GV29 - Toelopen Natuurbrug Hoorneboeg De inrichting betreft de toelopen naar de in 2016 gerealiseerde natuurbrug Hoorneboeg over de Utrechtseweg (N417). Ten behoeve van de doelsoorten wordt bestaand bos omgevormd naar een halfopen landschap met heide, open zand, enkele poelen en schraalgrasland.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2027	€ 0*	Goois Natuurre-servaat
GV53 - Ontsnippering het Gooi In opdracht van de gemeente Gooise Meren worden in de vrijgekomen schootsvelden langs de A1 ontsnipperingsmaatregelen en faunapassages gerealiseerd. Deze maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de ecologische samenhang en het faciliteren van veilige migratieroutes voor fauna.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Plan	2026 - 2027	€ 250.000	Gemeente Gooise Meren
GV72 - Faunapassage Maxisweg Met de faunapassage bij de Maxisweg wordt het laatste knelpunt opgelost in de ecologische verbinding tussen het Naardermeer en het Markermeer & IJmeer (Natura 2000). Deze verbinding is van belang voor soorten als waterspitsmuis, ringslang, otter en noordse woelmuis. Door de Maxisweg deels te verleggen ontstaat ruimte voor een robuuste faunadoorgang onder de weg. Hiermee wordt de samenhang en veerkracht van het ecosysteem in dit gebied versterkt.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2028	€ 8.420.000	Provincie Noord-Holland
GV73 - Faunapassage A1 Na de aanleg van het wildviaduct bij knooppunt Muiderberg zijn aanvullende maatregelen genomen om de verbinding tussen het Naardermeer en het Gooimeer te verbeteren, zoals meer openheid, faunatunnels en snelheidsremming. In het tweede kwartaal van 2026 is het hekwerk teruggeplaatst. Er wordt nog besloten over een groene coating op het wegdek. Daarna is het project afgerond.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026	€ 125.584	Provincie Noord-Holland

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
GV74 - Natuurbrug Westerheide N525 Het project Natuurbrug Westerheide betreft de realisatie van een ecologische verbinding over de provinciale weg N525, tussen de natuurgebieden Bussumerheide en Westerheide. De natuurbrug vormt een belangrijke schakel in het netwerk van natuurverbindingen in het Gooi en draagt bij aan het versterken van de biodiversiteit en het verbinden van leefgebieden voor fauna. Binnen het project worden het ontwerp, de benodigde vergunningen en de realisatie van de natuurbrug voorbereid en uitgevoerd. Dit omvat tevens de aanleg van taluds en de inrichting van de leeflaag.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Plan	2028 - 2030	€ 8.955.543	Provincie Noord-Holland
KL49 - Natuurverbinding Heemskerk NNV3 Het project realiseert een ecologische verbindingszone van Marquette (Heemskerk) tot de Weijerbus (Uitgeest), inclusief twee faunapassages. De zone verbindt weidevogelgraslanden en natte natuurgebieden en vormt een schakel tussen de duinen en de waterrijke polders. Dit bevordert de migratie van soorten als otter, noordse woelmuis en waterspitsmuis en versterkt het leefgebied voor moeras- en rietvogels, amfibieën, kleine zoogdieren en zoetwatervissen.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2027	€ 297.355	Provincie Noord-Holland
KL52 - Natuurverbinding Lisserbroek De NNN-verbinding Lisserbroek is onderdeel van een groter netwerk in de Haarlemmermeer en verbindt de Kagerplassen, Westeindeplassen en de binnenduinrand. Het betreft een natte veenmoerasverbinding langs de Nieuwekerkertocht. De realisatie gebeurt in drie fasen: Fase 1 (N207–Turfspoor): afstemming met de gemeente via een samenwerkingsovereenkomst, gekoppeld aan de ontsluitingsweg en het Groene Kwadrant. Fase 2 (Turfspoor–piekberging Rijnland): volgt de gemeentelijke fasering. Fase 3 (piekberging Rijnland–Hoofdvaart): koppeling aan groot onderhoud door Rijkswaterstaat aan de A44 en Kaagbrug.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Realisatie	2026 - 2027	€ 1.620.000	Gemeente en RWS
KL53 - Natuurverbinding (Nieuwe) Bennebroekerweg In Haarlemmermeer worden de Nieuwe Bennebroekerweg en het spoorviaduct aangepast. De natte en droge NNN-verbinding worden daarbij via PARK21 gesplitst en blijven behouden. De gemeente ontwikkelt PARK21 gefaseerd. Per fase realiseert de provincie de NNN-verbinding en stapstenen, waarbij werk-met-werk wordt toegepast om de ontbrekende schakel efficiënt aan te leggen.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Plan	2026 - 2028	€ 48.000	Gemeente Haarlemmer-meer

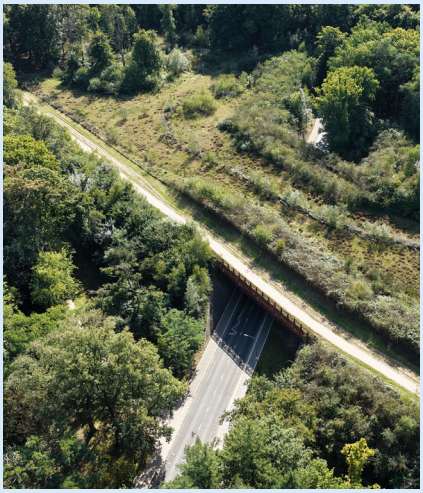
Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
NHN33 - Groene Loper Recreatieschap Geestmerambacht heeft subsidie ontvangen voor de inrichting van ruim 12 ha moerasnatuur (NNN). Hiermee wordt de ecologische verbindingszone tussen Omval-Kolhorn en Geestmerambacht versterkt. Het gebied wordt ook recreatief toegankelijk gemaakt, met een financiële bijdrage van het recreatieschap.	NNN-gronden inrichten	Realisatie	2025 - 2027	€ 0*	Recreatieschap Geestmer-ambacht
PNH05 - Programma Verbinden en ontsnipperen Het Programma Verbinden en Ontsnipperen verbetert de biodiversiteit via aanleg, monitoring en communicatie van faunapassages en natuurverbindingen.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Studie t/m Realisatie	2026 -2030	€ 743.228	n.v.t.
PNH33 - Natuurverbindingen Natuurverbindingen zijn essentieel om de VHR-doelen te halen. Uit onderzoek blijkt dat nog circa 1.800 ha nodig is, waarvan 900 ha binnen het NNN en 900 ha daarbuiten via andere instrumenten, zoals groenblauwe dooradering. Voor de NNN-opgave moet nog circa 900 ha worden begrensd en ingericht. Eerder is hiervoor 35 miljoen euro beschikbaar gesteld als eerste aanzet voor de realisatie.	NNN-gebieden met elkaar verbinden	Studie t/m Realisatie	2026 - 2032	€ 29.318.835	n.v.t.

* Geen uitgaven meer. Subsidie is al in eerdere jaren verleend, maar vaststelling van de subsidie moet nog plaatsvinden.

Project: GV73 - Faunapassage A1
Bij knooppunt Muiderberg ligt een faunapassage van Rijkswaterstaat (RWS). De aansluiting van deze passage op de omliggende natuur is versterkt door de aanleg van diverse faunatunnels onder gemeentelijke wegen. Om dieren naar deze tunnels te geleiden, zijn voorzieningen in de bermen aangebracht. Daarnaast zijn op meerdere locaties fauna-uittreedplaatsen (FUP's) gerealiseerd bij faunagoten. De Japanse duizendknoop die zich in de onderdoorgang had gevestigd, is verwijderd. Ook is een faunabrug over een van de sloten aangelegd, zodat de route voor dieren beter vindbaar en toegankelijk is.

Project: GV29 Natuurbrug Hoorneboeg (in samenwerking met GNR)
Het project Natuurverbinding Hoorneboeg heeft als doel de verbinding tussen de natuurgebieden Hoorneboeg en het Hilversums Wasmeer te optimaliseren, zodat zowel bos- als heidesoorten hiervan gebruik kunnen maken. Het project is een samenwerking tussen het Goois Natuurreservaat, de provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat.
De natuurverbinding wordt doorsneden door wegen en een spoorlijn en bestaat uit twee natuurbruggen: één over de A27 en de spoorlijn Hilversum–Utrecht en één over de Utrechtseweg (N417). De natuurbruggen worden momenteel goed gebruikt door grotere zoogdieren, zoals das, ree en vos. Voor warmteminnende soorten uit open heidegebieden, zoals reptielen, vlinders en insecten, zijn de bruggen echter nog onvoldoende bereikbaar en geschikt.

4.4 Subsidieregelingen

Middels subsidies worden initiatieven van derden gefaciliteerd. In het overzicht hieronder zijn de regelingen opgenomen met het daarvoor geraamde budget.

Overzicht van lopende subsidieregelingen

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
PNH28 - UVR Pachtafkoop en aankoop NNN Met deze subsidie kunnen TBO's pacht afkopen en landbouwgrond binnen het NNN aankopen.	NNN-gronden beschikbaar krijgen	Opengesteld	2026 - 2030	€ 20.750.000	Terrein-beherende organisaties
PNH40 - SKNL De Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) is een Europees goedgekeurde regeling om landbouwgrond om te vormen en in te richten als natuur, en om bestaande natuur te verbeteren. Naar verwachting wordt 80% van het NNN buiten focusgebieden en 20% binnen focusgebieden via SKNL gerealiseerd.	NNN-gronden beschikbaar krijgen en NNN-gronden inrichten	Opengesteld	2026 - 2040	€ 223.864.700	Natuur-beheerders

SNKL realisatie – Opmeer

Door particulieren is met SKNL subsidie in Opmeer een weidevogelperceel ingericht als NNN.

4.5 Andere lopende programma's, processen en verplichtingen

De programma's en verplichtingen genoemd in onderstaande tabel, gaan mee met de verantwoording via het PNN, omdat deze deels ten laste komen van de Reserve Groen, of een relatie hebben met de opgave van het PNN.

Overzicht van lopende programma's, processen en verplichtingen

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
AGV45 - Programmacoordinatie Groene Uitweg Programma De Groene Uitweg is een investeringsprogramma dat de landschappelijke kwaliteit versterkt tussen Amsterdam en het Gooi (Noordelijke Vechtstreek)	Landschap-pelijke kwaliteit	Realisatie	2026 - 2027	€ 302.100	Provincie Noord-Holland
AGV46 - Programma Groene Uitweg Het programma Groene Uitweg (GU) versterkt de landschappelijke kwaliteit tussen Amsterdam en het Gooi (Noordelijke Vechtstreek) via projecten, deelprogramma's en een subsidieregeling. Een groot deel is al uitgevoerd. Subsidies buiten de uitvoeringsregeling vallen onder factsheet AGV46.	Landschap-pelijke kwaliteit	Realisatie	2026 - 2027	€ 440.287	Provincie Noord-Holland

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
GV13 - Gebiedsproces Noordelijke Vechtstreek In de Noordelijke Vechtstreek vindt een grootschalige kavelruil plaats om de agrarische structuur te versterken en de natuur rond het Naardermeer te verbeteren, met behoud van het open veenweidelandschap. Hiervoor wordt circa 150 ha overheidsgrond ingezet, ondersteund met provinciale regelingen en budget. Het proces staat onder begeleiding van een bestuurlijke commissie van betrokken partijen.	Agrarische structuur-versterking	Plan	2026 - 2027	€ 266.589	Provincie Noord-Holland
GV63 - Oostelijke Vechtplassen In december 2017 is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen ondertekend door 21 partijen. In dit akkoord zijn afspraken vastgelegd binnen drie pijlers: het ontwikkelen van het vrijetijdslandschap, het versterken van ecologische waarden en de transformatie van de recreatiesector. Ter uitvoering hiervan is een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin tevens financiële afspraken zijn opgenomen. De projecten die door de provincie worden uitgevoerd, maken onderdeel uit van het PNN.	Natuur, waterkwaliteit en recreatie	Studie t/m Realisatie	2026-2027	€ 1.1643.499	Provincie Noord-Holland
LH07 - Verbrakking Westzaan De verbrakking van de polder Westzaan is gericht op het herstel en de uitbreiding van het habitattype 'Brakke ruigten en zomen'. Momenteel wordt toegewerkt naar een definitieve go/no-go-beslissing over de uitvoering van de verbrakking. In dat kader wordt een plan van aanpak opgesteld en worden diverse onderzoeken uitgezet ter onderbouwing van de besluitvorming.	Kwaliteits-verbetering	Studie	2027 - 2030	€ 14.631.262	Provincie Noord-Holland
KL27 - PARK21 Haarlemmermeer De provincie draagt bij aan het Uitvoeringsplan Haarlemmermeer-West (Parels aan de Ringvaart) voor de gebiedsontwikkeling aan de westzijde van Haarlemmermeer, met inzet op een duurzaam watersysteem in PARK21 en recreatieve verbindingen.	Klimaat & Recreatie	Realisatie	2028 - 2031	€ 7.767.359	Gemeente Haarlemmer-meer
PNH14 - Agrarische subsidieregeling Groene Uitweg Programma De Groene Uitweg versterkt de landschappelijke kwaliteit tussen Amsterdam en het Gooi (Noordelijke Vechtstreek). Agrariërs konden tot eind 2025 maximaal 40% subsidie (tot €60.000) krijgen voor verbetering, verbreding en verduurzaming van hun bedrijfsvoering. De regeling is gesloten, maar de afhandeling loopt door in 2026.	Landschap-pelijke kwaliteit	Realisatie	2026	€ 87.996	Provincie Noord-Holland
PNH26 - Buitenpoorten Buitenpoorten zijn ov-knooppunten op de overgang van stad en land en vormen een aantrekkelijke toegang tot het omliggende groen. Het project verbetert routes, bewegwijzering en voorzieningen, zoals vergroening en kleinschalige horeca, en vergroot de bekendheid van recreatie per openbaar vervoer. Doel is om bewoners en bezoekers duurzaam en toegankelijk naar recreatiegebieden te leiden, en bij te dragen aan spreiding van toerisme en leefbaarheid in de regio.	Recreatie	Realisatie	2026 - 2027	€ 179.574	Provincie Noord-Holland

Projectomschrijving	Thema	Fase	Uitvoerings-periode	Totaal budget	Trekker
PNH31 - Herstelmaatregelen 2.0 Het betreft circa 200 maatregelen om de Natura 2000-doelen te behalen, gericht op het verbeteren van de hoeveelheid en kwaliteit van kwalificerende habitats. De uitvoering ligt deels bij terreinbeheerders en particuliere eigenaren in Noord-Holland.	Kwaliteits-verbetering	Realisatie	2026 - 2028	€ 1.931.646	Provincie Noord-Holland
PNH36 - KRW maatregelen Voor de verbetering van de waterkwaliteit is budget beschikbaar in de Reserve Groen. Hiermee worden maatregelen gefinancierd die bijdragen aan de KRW-doelen, zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers, vismigratie (en monitoring), het aanpakken van indirecte lozingen en onderzoek naar gewasbeschermingsmiddelen in Natura 2000- en grondwaterbeschermingsgebieden.	KRW	Realisatie	2026 - 2028	€ 3.065.083	Provincie Noord-Holland
PNH37 - Masterplan Biodiversiteit Dit project richt zich op uitvoering en samenwerking in het kader van biodiversiteitsversterking, soortenbescherming en de bestrijding van invasieve exoten.	Kwaliteits-verbetering/ bodemdaling	Plan	2026 - 2031	€ 4.000.000	Provincie Noord-Holland
PNH39 - Financiële Compensatie Deze factsheet geeft inzicht in budget dat is ontvangen van derden als compensatie voor aantasting van NNN of BPL. Voorbeeld is het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) Amsterdam–Alkmaar van ProRail, waarbij de reconstructie van de spoorverbinding leidt tot aantasting van NNN en BPL, waarvoor financiële compensatie is ontvangen.	Natuur-compensatie	Studie	2026 - 2029	€ 597.991	Provincie Noord-Holland
PNH41 - Inhuur Capaciteit t.b.v. NNN Voor de realisatie van het NNN wordt extra en specialistische capaciteit ingehuurd, bijvoorbeeld op het gebied van ecologie. Vanaf 1 januari 2026 worden deze kosten niet meer via het capaciteitsbudget gedekt, maar via de Reserve Groen.	Capaciteit	n.v.t.	2026 - 2032	€ 1.777.521	Provincie Noord-Holland

Project: GV76 – Maatregelen moerasvogels

De maatregelen voor moerasvogels in Ankeveen, de Kortenhoefse Plassen en de Loosdrechtse Plassen werden voorjaar 2026 afgerond. De werkzaamheden zorgen voor een open en daardoor beter leefgebied van moerasvogels én dragen aan een betere waterkwaliteit omdat er meer licht is en minder blad in het water valt. De maatregelen bestonden uit het aanleggen van ganzenrasters en -linten, creëren van open ruimten langs de oevers van de eilanden en het plaatsen van nestvlotjes voor de zwarte stern.

4.6 Gerealiseerde projecten

In onderstaande tabel zijn de projecten opgenomen die in 2025 en 2026 zijn afgerond. Omdat het PNN medio 2026 is opgesteld, kan het voorkomen dat enkele projecten zijn opgenomen die op dat moment nog niet volledig waren afgerond.

Overzicht van gerealiseerde projecten

Omschrijving	Resultaat	Trekker
GV11 - Overscheenseweg Sanering van bodemverontreiniging binnen het NNN-project Schil Naardermeer.	Bodemsanering	Provincie Noord-Holland
GV63 - Baggeren Loosdrechtse Plassen Dit project had als doel de vijf Loosdrechtse Plassen te ontdoen van bagger die ondieptes (minder dan 2,00 m waterdiepte) veroorzaakt. In totaal is 117.668 m³ bagger verwijderd en in depot geplaatst, 1.161 m³ afgevoerd naar een erkende stortlocatie en circa 2.000 m³, in overleg met perceeleigenaren, verwerkt op aangrenzende oevers.	Waterkwaliteits-verbetering	Provincie Noord-Holland (uitvoering door Gemeente Wijdemeren)
GV76 - Maatregelen Moerasvogels De maatregelen voor moerasvogels in Ankeveen, de Kortenhoefse Plassen en de Loosdrechtse Plassen zijn in het voorjaar van 2026 afgerond. Ze zorgen voor een opener en geschikter leefgebied voor moerasvogels en verbeteren de waterkwaliteit door meer lichtinval en minder bladval. De maatregelen omvatten het plaatsen van ganzenrasters en -linten, het creëren van open oevers langs eilanden en het aanbrengen van nestvlotjes voor de zwarte stern.	Kwaliteits- verbetering	Provincie Noord-Holland (uitvoering door gemeente Wijdemeren)
KL46 - Pollenvlak Noordelijk deel en Banweg Het noordelijk deel (circa 2 ha) is ingericht als kruiden- en faunarijk grasland, duinbos en vochtige duinvallei. Deze nieuwe natuur draagt bij aan klimaatadaptatie door water te bergen en zoet water vast te houden voor droge perioden. Ook de Banweg (circa 0,6 ha NNN) is gelijktijdig ingericht.	ca. 3 ha nieuwe NNN ingericht	Provincie Noord-Holland
NHN17 - Zandpolder 4 en 5 Van de nog te realiseren 32 ha NNN in de Zandpolder is 8 ha in bezit van Landschap Noord-Holland (deelgebieden ZP4 en ZP5). De uitvoering liep vertraging op door stikstofregelgeving, zorgen van HHNK over verzilting van landbouw- en bollengronden en een zwaardere bodemverontreiniging in ZP4 dan verwacht op basis van eerder onderzoek. Inmiddels zijn beide deelprojecten afgerond en opgeleverd.	8 ha nieuwe NNN ingericht	Landschap Noord-Holland
NHN35 - Veerweg Op 7 ha NNN in eigendom van de provincie Noord-Holland is een kwaliteitsverbetering gerealiseerd, waardoor het gebied nu voldoet aan het ambitietype. Daarnaast zijn de gronden ingezaaid met gewassen die na oogst kunnen worden gebruikt als biologische, inheemse zaden.	7 ha kwaliteits verbetering	Provincie Noord-Holland

Project: KL46 - Pollenvlak Noordelijk deel (inclusief Banweg)

In 2021 heeft de provincie Noord-Holland circa 2 hectare grond in het noordelijk deel van het Pollenvlak aangekocht ten behoeve van de realisatie van het NNN. Deze percelen zijn ingericht als natuur en vervullen daarnaast de functie van waterbergingsgebied, waarbij zoet water wordt vastgehouden voor droge perioden. Gelijktijdig is 0,6 ha langs de Banweg ingericht.
In mei 2026 is de uitvoering afgerond en is in totaal 2,7 hectare NNN in de binnenduinrand gerealiseerd.

Project: NHN35 - Veerweg
De provincie heeft een perceel aan de Veerweg aangekocht en kruidenrijk grasland gerealiseerd.
Het perceel is ingezaaid en wordt beheerd door een zaadwinbedrijf dat gespecialiseerd is in natuurlijke zaden en zadenmengsels.
De zaden en kruiden worden biologisch geoogst en zijn SKAL-gecertificeerd. Deze innovatieve aanpak is niet eerder op deze manier toegepast.

Project: KL45 – De Bleek
Stichting De Bleek heeft in 2023 een deel van haar gronden (circa 9,5 hectare) laten begrenzen als NNN. De stichting zet in op behoud van het gebied, met aandacht voor natuurontwikkeling, een robuuste waterhuishouding en het beter zichtbaar maken van de cultuurhistorie van de voormalige bleekvelden.

De provincie Noord-Holland heeft daarnaast circa 0,8 hectare aangrenzende gronden aangekocht. Deze gronden zijn in juli 2025 begrensd als NNN en meegenomen in het inrichtingsplan dat door PWN is opgesteld. In mei 2026 is de uitvoering afgerond en is in totaal 10,3 hectare NNN in de binnenduinrand gerealiseerd.

4.7 Geschrapte projecten

In onderstaande tabel zijn de projecten en gebiedsprocessen opgenomen die in 2025 en 2026 zijn stopgezet. Gebiedsprocessen, waarvoor geen budget beschikbaar is gesteld, zijn beëindigd. Soms zijn er in 2026 nog wel uitgaven gedaan. De gebieden waarvoor wel budget beschikbaar is gesteld gaan verder onder een andere projectcode, zie hoofdstuk 5.1.

Overzicht van geschrapte projecten

Omschrijving	Thema	Trekker
LH27 - Peereboom Peereboom is het noordwestelijke deel van het PON-gebied (Peereboom, Opperwoud, Nes) en maakte onderdeel uit van het gebiedsproces in Waterland-Oost. Omdat het buiten het focusgebied valt, neemt de provincie hier niet langer de regie.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
LH29 - De Nes De vispassage tussen Nes en Peereboom zou worden bekostigd uit PAGW-middelen van Rijkswaterstaat, maar is uitgesteld naar de lange termijn. Het project heeft als doel het versterken van een gezonde visgemeenschap en het verbeteren van het functioneren van het Markermeersysteem.	NNN-gronden inrichten	RWS en Provincie Noord-Holland
PG01 - Procesgeld Texel Texel is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG02 - Procesgeld Kust Kop Kust Kop is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG03 - Procesgeld Wieringen Wieringen is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland

Omschrijving	Thema	Trekker
PG04 - Procesgeld Kop van Noord-Holland Kop van NH is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG05 - Procesgeld West-Friesland West-Friesland is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG06 - Harger- en Pettemerpolder HPP is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG07 - Procesgeld Weidse Polders Het procesgeld is voor nog lopende opdrachten uit de studiefase voor de voorbereiding van de realisatie van het NNN in het gebied. In WP pakt de provincie de regie om te komen tot NNN realisatie en hiervoor is budget gereserveerd, zie KL60.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG08 - Procesgeld Castricum en Limmen e.o. Castricum en Limmen e.o. is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG09 - Procesgeld Noord-Kennemerland Rest Rest Noord-Kennemerland is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG10 - Procesgeld Alkmaardermeer en Waterlinie Alkmaardermeer en Waterlinie is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG11 - Procesgeld Eilandspolder Het procesgeld is voor nog lopende opdrachten uit de studiefase voor de voorbereiding van de realisatie van het NNN in dit gebied. Volgens prognose zal de provincie pas in 2031 in dit gebied verder aan de slag gaan.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG12 - Procesgeld polder Mijzen Polder Mijzen is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG13 - Zeevang en Ijsselmeerkust Zeevag en Ijsselmeerkust is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG14 - Procesgeld Wormer- en Jisperveld Het procesbudget wordt ingezet voor lopende opdrachten uit de studiefase ter voorbereiding van de NNN-realisatie in dit gebied. In 2026 wordt een deel van de ontwikkelvisie opgeleverd en vervolgens bestuurlijk vastgesteld. Naar verwachting start de provincie hier pas vanaf 2031 met verdere uitvoering.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG15 - Procesgeld Westzaan Het procesbudget wordt ingezet voor lopende opdrachten uit de studiefase ter voorbereiding van de NNN-realisatie in Westzaan. In dit gebied neemt de provincie de regie en is budget gereserveerd voor afronding van het NNN (zie LH40).	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG16 - Procesgeld Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld, Twiske Het procesbudget wordt ingezet voor lopende opdrachten uit de studiefase ter voorbereiding van de NNN-realisatie in het IVOT-gebied. In het Oostzanerveld (IVOT-deel I) neemt de provincie de regie en is budget gereserveerd voor afronding van het NNN (zie LH50).	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG17 - Waterland-Oost Waterland-oost is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG18 - Procesgeld Zuid-Kennemerland Het procesbudget wordt ingezet voor lopende opdrachten uit de studiefase ter voorbereiding van de NNN-realisatie in dit gebied. In ZKL neemt de provincie de regie en is budget gereserveerd voor de realisatie van het NNN (zie **KL70**).	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland

Omschrijving	Thema	Trekker
PG19 - Procesgeld Spaarnwoude Spaarnwoude is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG20 - Procesgeld Haarlemmermeer Haarlemmermeer is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG21 - Procesgeld Zuid-Oosten van Amsterdam Zuid-Oosten van Amsterdam is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG23 - Procesgeld Oostelijke Vechtplassen Het procesbudget wordt ingezet voor lopende opdrachten uit de studiefase ter voorbereiding van de NNN-realisatie in het OVP-gebied. In OVP neemt de provincie de regie en is budget gereserveerd voor de realisatie van het NNN (zie **GV80**).	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland
PG24 - Procesgeld Gooi Het Gooi is geen focusgebied. De provincie voert hier geen regie, maar faciliteert kansen via het Kansenbudget en het NNN-kansenloket.	NNN-gronden inrichten	Provincie Noord-Holland

5 FINANCIËN

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de lasten en de dekking van het PNN. Deze financiële gegevens zijn opgenomen in de Begroting 2027 en de meerjarenraming.

Voor de realisatie van het NNN worden voornamelijk de Reserve Groen, de Reserve Groene Uitweg en de Reserve Oostelijke Vechtplassen (OVP) gebruikt. Daarnaast wordt incidenteel gebruik gemaakt van de reserve PPLG en specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals de Koplopersgelden.

5.1 Overzicht lasten

Hieronder is een overzicht opgenomen van de geraamde lasten de komende jaren, inclusief de gerealiseerde bestedingen tot en met 2025. Daarbij wordt een indeling gehanteerd die aansluit bij het vorige hoofdstuk:

- een overzicht van het budget dat is gereserveerd voor de 5 gebieden en de geplande besteding per jaar
- de lopende projecten per deelgebied
- de Subsidieregelingen
- overige processen, projecten en verplichtingen

Tabel 5.1. Toegekend budget per gebied en kostenraming over de jaren:

Deelgebied\jaar*	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.	Totaal Gebied
KL60 Weidse polders	€ 40.000	€ 70.000	€ 4.090.000	€ 4.120.000	€ 2.550.000	€ 520.000	€ 4.310.000	€ 15.700.000
LH40 Westzaan	€ 50.000	€ 1.700.000	€ 4.500.000	€ 13.000.000	€ 11.100.000	€ 7.900.000	€ 3.150.000	€ 41.400.000
LH50 Oostzanerveld (IVOT-I)	-	€ 373.000	€ 1.636.000	€ 3.602.000	€ 7.071.000	€ 6.624.000	€ 4.494.000	€ 23.800.000
KL70 Zuid-Kennemerland	€ 163.168	€ 998.000	€ 1.500.000	€ 3.945.000	€ 3.750.000	€ 3.746.000	€ 27.897.832	€ 42.000.000
GV80 Oostelijke Vechtstreek	€ 3.552.000	€ 19.092.000	€ 22.237.000	€ 1.276.500	€ 4.181.000	€ 8.457.199	€ 3.704.301	€ 62.500.000
Totaal	**€ 3.805.168**	**€ 22.233.000**	**€ 33.963.000**	**€ 25.943.500**	**€ 28.652.000**	**€ 27.247.199**	**€ 43.556.133**	**€ 185.400.000**

* De genoemde bedragen zijn inclusief indexatie

Het budget dat is gereserveerd voor de 5 gebieden is inclusief indexatie. Deze middelen worden ook ingezet voor realisatie van NNN via SKNL-subsidies en voor het beschikbaar krijgen van NNN-gronden binnen deze 5 gebieden.

Lopende projecten per gebied

Hieronder is een overzicht opgenomen van de totale kosten van de lopende projecten per gebied, inclusief de in 2025 en 2026 afgeronde en geschrapte projecten, voor zover hier nog uitgaven waren. De betreffende projecten worden nader toegelicht in hoofdstuk 4.

Tabel 5.2

Lopende projecten in gebied	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.	Totaal Maatregel
Oostelijke Vechtplassen	€ 1.395.219	€ 6.125.348	€ 1.529.227	€ 2.221.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.270.794
Westzaan	€ 170.000	€ 310.000	€ 640.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 0	€ 0	€ 1.520.000
IVOT	€ 471.174	€ 0	€ 800.000	€ 476.426	€ 0	€ 0	€ 674.277	€ 2.421.877
WJVK	€ 28.419	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 28.419
Eilandspolder	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Zuid-Kennemerland	€ 213.168	€ 40.000	€ 0	€ 735.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 988.168
Weidse Polders	€ 64.133	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 64.133
Overig buiten focus	€ 10.832.853	€ 14.240.782	€ 9.535.932	€ 4.128.775	€ 11.446.312	€ 2.234.961	€ 21.768.835	€ 74.188.450
Totaal	**€ 13.174.966**	**€ 20.716.130**	**€ 12.505.159**	**€ 6.761.201**	**€ 11.646.312**	**€ 2.234.961**	**€ 22.443.112**	**€ 89.481.841**

De post "Overig buiten focus" betreft alle projecten in de buiten-focusgebieden, die ook niet zijn gelegen in Zuid-Kennemerland of de Weidse Polders. Hieronder vallen ook de natuurverbindingsprojecten en de projecten in de binnenduinrand.

Overige Programma's en projecten en verplichtingen
In de tabel hieronder is een overzicht opgenomen van de kosten van overige programma's, projecten en verplichtingen, niet zijnde NNN-projecten.
Naast het Programma Groene Uitweg betreft dit onder andere de volgende programma's, projecten en verplichtingen:

- Natuurherstelmaatregelen 2.0*
- Bodemdaling binnen NNN
- Financiële compensatie NNN
- Capaciteit
- Kaderrichtlijn Water (KRW)
- Masterplan Biodiversiteit
- Buitenpoorten
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen

Een gedetailleerd overzicht is te vinden in Paragraaf 4.5.

Tabel 5.3

Overige programma's en projecten	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.	Totaal
Programma Groene Uitweg	€ 824.872	€ 10.000	€ 10.000	€ 252.100	€ 0	€ 0	€ 0	**€ 1.096.792**
Andere programma's en projecten	€ 7.178.015	€ 10.509.574	€ 17.565.249	€ 8.781.764	€ 9.720.800	€ 4.400.000	€ 11.300.000	**€ 69.455.402**
Totaal	**€ 8.002.887**	**€ 10.519.574**	**€ 17.575.249**	**€ 9.033.864**	**€ 9.720.800**	**€ 4.400.000**	**€ 11.300.000**	**€ 70.552.374**
	2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032 e.v.**	**Totaal**
Waarvan ten laste van de reserve Groen	**€ 4.628.375**	**€ 6.509.574**	**€ 14.492.144**	**€ 8.781.764**	**€ 9.720.800**	**€ 4.400.000**	**€ 11.300.000**	**€ 59.832.657**

** In het kader van Natuurpact 1.0 zijn afspraken gemaakt over de natuurherstelmaatregelen die provincies uitvoeren. De jaarlijkse rijksbijdragen voor dit onderdeel worden gestort in de Reserve Groen. De besteding van deze middelen maakt onderdeel uit van het PNN. Daarnaast zijn deze maatregelen meegenomen in de voortgangsrapportage Programma Natuurherstel 2026.

Provinciale subsidieregelingen
Voor alle uitvoeringsregelingen stellen Gedeputeerde Staten jaarlijks een subsidieplafond vast. Dit plafond bepaalt tot welk bedrag subsidieaanvragen kunnen worden gehonoreerd.In de onderstaande tabel zijn de geraamde subsidieplafonds per jaar weergegeven.

Tabel 5.4

Regeling	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 ev	Totaal
PNH28 - UVR Pachtafkoop en aankoop NNN	€ 3.000.000	€ 3.375.000	€ 4.000.000	€ 4.875.000	€ 5.500.000	€ 0	€ 0	**€ 20.750.000**
PNH40 - SKNL	€ 17.464.700	€ 16.850.000	€ 16.850.000	€ 16.850.000	€ 16.850.000	€ 11.600.000	€ 104.300.000	**€ 200.764.700**

Restantopgave NNN
Voor vijf gebieden is € 185 miljoen gereserveerd. Hiermee kan in totaal 1.073 hectare NNN worden gerealiseerd. Daarnaast is € 40 miljoen gereserveerd voor NNN-kansen, waarmee ongeveer 273 hectare NNN kan worden gerealiseerd. Tenslotte wordt met de lopende projecten circa 176 hectare NNN gerealiseerd.
In totaal is daarmee 1.522 hectare van de resterende NNN-opgave belegd binnen het huidige PNN 2027. Gezien de totale restantopgave van 4.259 hectare betekent dit dat voor 2.737 hectare NNN nog geen budget beschikbaar is.

De restantopgave is wel al geprogrammeerd in het PNN2027, maar nog niet in de begroting verwerkt. Immers een reserve mag niet negatief staan. Het benodigd budget voor de restantopgave NNN, die nog niet in projecten is belegd en ook geen onderdeel is van één van de vijf gebieden waarvoor budget is gereserveerd, wordt geraamd in PNH30. Hierin zit dus ook het Kansenbudget van 40 miljoen voor de kansen buiten de vijf gebieden. Zodra een kans kan worden gefaciliteerd, wordt de kans een project en krijgt dit project een nummer en budget toegekend en komt dan op de lijst met lopende projecten.

Tabel 5.5

Restantopgave + indexatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.	Totaal
PNH30	€ 4.478.201	€ 17.736.000	€ 23.887.111	€ 26.882.111	€ 38.060.911	€ 38.060.911	€ 400.475.430	**€ 549.580.675**

5.2 Overzicht dekking

Ter dekking van de lasten uit het PNN 2027 wordt gebruik gemaakt van de volgende middelen:

Tabel 5.6

Profit Center/jaar	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.	Totaal Profit Center
Grond Krediet *	€ 4.343.201	€ 15.287.000	€ 16.985.522	€ 26.578.000	€ 42.587.000	€ 42.307.000	€ 92.815.299	**€ 240.903.022**
Reserve Groen	€ 33.203.266	€ 63.042.481	€ 75.870.892	€ 51.795.576	€ 51.747.023	€ 36.301.071	€ 273.132.641	**€ 585.092.950**
Reserve Groen Opbrengsten	€ -99.331	€ -95.000	€ -805.000	€ -95.000	€ 0	€ 0	€ 0	**€ -1.094.331**
Reserve Groene Uitweg	€ 894.006	€ 2.872.223	€ 10.000	€ 252.100	€ 0	€ 0	€ 0	**€ 4.028.329**
Reserve Oostelijke Vechtplassen	€ 2.564.333	€ 4.000.000	€ 3.628.105	€ 1.555.000	€ 2.116.061	€ 555.000	€ 2.775.000	**€ 17.193.499**
Reserve Oostelijke Vechtplassen Opbrengsten	€ -14.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	**€ -14.000**
Reserve PPLG	€ 337.227	€ 2.930.000	€ 3.400.000	€ 300.000	€ 8.220.000	€ 0	€ 0	**€ 15.187.227**
SPUK Koplopersgelden	€ 3.086.000	€ 2.577.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	**€ 5.663.000**
SPUK L16 Programma Natuur fase 1	€ 3.089.979	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	**€ 3.089.979**
SPUK L33 Programma Natuur fase 2	€ 0	€ 400.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	**€ 400.000**
Totaal	**€ 47.404.681**	**€ 91.013.704**	**€ 99.089.519**	**€ 80.385.676**	**€ 104.670.084**	**€ 79.163.071**	**€ 368.722.940**	**€ 870.449.675**
Waarvan tlv Reserve Groen	€ 37.447.136	€ 78.234.481	€ 92.051.414	€ 78.278.576	€ 94.334.023	€ 78.608.071	€ 365.947.940	**€ 824.901.641**
Waarvan overige programma's en projecten tlv Reserve Groen	€ 4.628.375	€ 6.509.574	€ 14.492.144	€ 8.781.764	€ 9.720.800	€ 4.400.000	€ 11.300.000	**€ 59.832.657**
Kosten NNN tlv Reserve Groen	€ 32.818.761	€ 71.724.907	€ 77.559.270	€ 69.496.812	€ 84.613.223	€ 74.208.071	€ 354.647.940	**€ 765.068.984**
Indexatie ** restantopgave NNN	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 209.783.735	**€ 209.783.735**
Totaal kosten NNN incl. indexatie	**€ 32.818.761**	**€ 71.724.907**	**€ 77.559.270**	**€ 69.496.812**	**€ 84.613.223**	**€ 74.208.071**	**€ 564.431.675**	**€ 974.852.719**

*Voor de verwerving van NNN-gronden wordt gebruikgemaakt van een krediet. De waardevermindering die optreedt na omzetting naar natuur wordt een jaar later onttrokken aan de Reserve Groen.
**Het indexatiebedrag heeft alleen betrekking op de restantopgave die nog niet belegd is in de vijf gebieden of lopende projecten vandaar dat deze ook pas in 2032 e.v. is opgenomen

5.3 Financiële doorkijk

Het verloop van de Reserve Groen volgt de geraamde uitgaven binnen het Programma Natuurnetwerk (PNN).

Op basis van de huidige programmering ontstaat in 2030 naar verwachting een tekort in de Reserve Groen. Dit betekent dat, om de uitvoering volgens planning voort te zetten, uiterlijk in 2029 duidelijkheid nodig is over aanvullende middelen en uiterlijk in 2028 aanvullend budget moet worden geregeld. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat immers niet toe dat het saldo van een reserve per einde van het boekjaar negatief is. Maar ook is zekerheid over aanvullend budget nodig om in een volgend gebied te kunnen starten met gesprekken over NNN-realisatie.

Bij de berekening van de uitgaven is uitgegaan van de geprognotiseerde uitgaven van al in uitvoering zijnde projecten en andere geprogrammeerde uitgaven, inclusief de restantopgave waarvoor nog geen budget beschikbaar is. Alle op dit moment bekende plannen zijn hierin meegenomen.

BIJLAGE

Begrippenlijst

Term	Betekenis
ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer)	Stelsel van beheermaatregelen waarbij agrariërs via subsidies bijdragen aan natuur- en landschapsbeheer, zoals bloemrijke randen, weidevogelbeheer en ecologische verbindingen. Dit gebeurt vaak in combinatie met agrarisch gebruik.
Beheertype	De vooraf vastgestelde wijze waarop natuur in een gebied wordt ingericht en onderhouden, inclusief doelen voor soorten en habitats. Dit ligt vast in het natuurbeheerplan en bepaalt welke subsidie mogelijk is.
Biodiversiteit	De variatie aan planten, dieren en ecosystemen in een gebied. Een hoge biodiversiteit duidt op een gezonde en veerkrachtige natuur. Het versterken hiervan is een belangrijk doel van het NNN.
Bkl (Besluit kwaliteit leefomgeving)	Algemene maatregel van bestuur onder de Omgevingswet waarin regels staan voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals natuur, water en lucht. Provincies moeten hieraan voldoen bij beleid en uitvoering.
Ecologische samenhang	De functionele verbinding tussen natuurgebieden, waardoor soorten zich kunnen verplaatsen en ecosystemen stabiel blijven. Het versterken van deze samenhang is essentieel voor een goed werkend natuurnetwerk.
EHS (Ecologische Hoofdstructuur)	De vroegere naam van het Natuurnetwerk Nederland. Dit was het oorspronkelijke landelijke plan om natuurgebieden te verbinden en te versterken.
Focusgebieden	Gebieden waar de provincie prioriteit geeft aan de realisatie van het NNN. Hier wordt actief gestuurd op uitvoering, vaak via projecten en gebiedsprocessen.
Gebiedsproces	Proces waarin overheden, natuurorganisaties, agrariërs en andere partijen samenwerken aan plannen en uitvoering van natuurontwikkeling in een specifiek gebied.
Inrichtings- en beheerplan	Plan waarin staat hoe een gebied wordt ingericht als natuur (bijv. waterpeil, beplanting) en hoe het daarna wordt beheerd, inclusief een raming van kosten en maatregelen.
KRW (Kaderrichtlijn Water)	Europese richtlijn die lidstaten verplicht om de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te verbeteren. Natuurmaatregelen binnen het NNN dragen vaak bij aan deze doelen.
Meerjarenprogrammering	Overzicht van geplande projecten, investeringen en activiteiten over meerdere jaren, inclusief fasering en financiering van de NNN-realisatie.

BIJLAGE

Term	Betekenis
Natuurpact	Bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en de provincies (2013–2027) over de ontwikkeling, bescherming en financiering van natuur, waaronder het realiseren van het NNN.
Natuurverbindingen	Lijnvormige elementen zoals oevers, houtwallen en faunapassages die natuurgebieden met elkaar verbinden en migratie van soorten mogelijk maken.
NNN (Natuurnetwerk Nederland)	Landelijk samenhangend netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden, gericht op het beschermen en herstellen van biodiversiteit en ecosystemen.
Omgevingsverordening NH2022	Provinciale regeling waarin regels zijn opgenomen voor de fysieke leefomgeving, zoals bescherming van natuurgebieden en het NNN.
Omgevingswet (Ow)	Nederlandse wet die regels voor ruimte, milieu, water en natuur bundelt en vereenvoudigt, en waarmee overheden integraal beleid moeten voeren.
P&C-cyclus	Planning- en controlcyclus waarin beleid wordt gepland, gemonitord en verantwoord, bijvoorbeeld via begroting en rapportages.
PNN (Programma Natuurnetwerk)	Jaarlijkse actualisatie van de programmering van de realisatie van het NNN in Noord-Holland, inclusief projecten, planning en financiën.
PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied)	Programma waarin opgaven voor natuur, landbouw, water en klimaat in het landelijk gebied samenkomen en integraal worden aangepakt.
Programmering	Het plannen en prioriteren van projecten, middelen en fasering om de doelen van het NNN te realiseren.
Projectfasen	De opeenvolgende stappen in een project, zoals verkenning, planvorming en realisatie, die samen de voortgang van NNN-projecten bepalen.
Realisatiestrategie NNN	Provinciale strategie waarin staat hoe het NNN wordt afgerond, inclusief keuzes voor aanpak, prioritering en inzet van instrumenten zoals grondverwerving.
Reserve Groen	Belangrijkste financiële reserve van de provincie voor de realisatie van het NNN, gevuld met rijksmiddelen en provinciale bijdragen.
Reserve Groene Uitweg	Specifiek budget voor projecten die de landschappelijke kwaliteit verbeteren in de regio tussen Amsterdam en het Gooi.
Reserve Oostelijke Vechtplassen (OVP)	Financiële reserve voor uitvoering van maatregelen uit het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, gericht op natuur, water en recreatie.

BIJLAGE

Term	Betekenis
Restantopgave	Het deel van het NNN dat nog niet gerealiseerd is en nog ontwikkeld moet worden, vaak uitgedrukt in hectares en verdeeld over gebieden.
SKNL	Subsidieregeling voor het verbeteren van natuurkwaliteit en inrichting van natuurgebieden, bijvoorbeeld door omvorming van landbouwgrond.
SNL	Subsidiestelsel waarmee grondeigenaren een vergoeding krijgen voor het beheer van natuur en landschap volgens vastgestelde beheertypen.
SPUK	Specifieke uitkering van het Rijk aan provincies voor bepaalde beleidsdoelen, zoals natuurherstel en kwaliteitsverbetering van natuur.
VHR (Vogel- en Habitatrichtlijn)	Europese richtlijnen die lidstaten verplichten om beschermde soorten en habitats in stand te houden en te herstellen.

Colofon

Teksten
Provincie Noord-Holland | Gemeente Den Helder | Gemeente Hollands Kroon | Gemeente Schagen | Gemeente Texel

Beeld
Provincie Noord-Holland | Gemeente Hollands Kroon | Regio Kop van Noord-Holland | Raad voor de Leefomgeving | Raad voor Volksgezondheid & Samenleving | Raad voor het Openbaar Bestuur

Infographics
Laura Peetoom

Vormgeving
The Creative Hub

Augustus 2026